

Nepriklausoma

Lietuva

This paper was mailed
Wednesday, September 20, 1994

• LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 19 (54-ieji metai) 1994 RUGSEJO-SEPTEMBER 20 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 George St., LaSalle, P.Q. H8P 1C4 • Tel: 366-6220 • \$1.-

ĮVYKIŲ APŽVALGA B.N.

RINKIMUS LAIMĖJO P.Q.

Š.m. rugsėjo mėn. 12 d., provincinius rinkimus laimėjo Parti Québécois, vadovaujama Jacques Parizeau, po 9-rių metų Liberalų partijos valdymo.

Kanados vidaus politinė situacija suintensyvėjo, nors Jacques Parizeau ir negavo daugumos pritarimo atskirti Québec'o provinciją nuo federalinės Kanados kuo pasižymi jo partija. Ir Liberalai ir Pekistai gavo beveik lygų pritarimą (Liberalai tiksliai 0.4% mažiau negu pekistai). Apklausinėjimais rodo, kad dauguma Québec'o gyventojų nori priklausyti Kanadai.

Savo laimėjimo kalboje J. Parizeau skelbė, kad jis būsiąs pirmiausia visų kvebekiečių premjeras, nežiūrind kaip jie būtų balsavę, ir jo vadovaujama administracija dirbsianti visų gyventojų gerovei. "Aš manau, kad PQ siūlo kvebekiečiams geriausiai pasirodusį darbui kolektyvą, kokio nebuvo per dešimtmečius", - tvirtino jis.

Taip pat pareiškė, jog skelbsias referendumą 1995 m., klausdamas: "Ar mes norime būti normalūs žmonės krašte, kuris mums priklauso?"

Kaip gudriai jis manipuliuoja kvebekiečių prancūzų menkavertiškumo kompleksu - lyg jie būtų visą laiką negalėję būti "normaliais" žmonėmis ir "normaliai" gyventi...

Visumoje - 23 moterys tapo išrinktos į naują provincinę vyriausybę - 14 į PQ ir 9 Liberalų partijos. Stebėtojai pramato, kad PQ dabar privalės parodyti, jog jie tikrai geriau sugeba gerai vadovauti ir dar geriau galėtų tai daryti nepriklausomoje Québec'o valstybėje. Todėl J. Parizeau tikriausiai griebsis priemonių sustiprinti Québec'o ekonominę gyvenimą. Pav., jis leis imigrantams gydytojams dirbti vietovėse, kur jų trūksta. Jis leis kvebekiečiams investuoti daugiau į Solidarumo Fondą.

(Québec Fédération of Labor, pro-pekistų organizacija, kur indėliai neapmokestinami.)

Jis taip pat palengvins gauti paskolas pradedantiems naują verslą arba norintiems jį išplėsti. Taip pat pažadėjo investuoti dar 500 mil. dolerių per metus, statant mokyklas,

kelių ir sveikatos centrų. Savivaldybėms suteiks daugiau galios, įskaitant apmokestinimą.

(Realybėje - jau kai kurias pastatytas mokyklas teko uždaryti, nes sumažėjo mokinių skaičius... Taip pat nemaža įvairių kioskų, parduotuvių didžiuliosiose centruose tenka uždaryti, nes nespėjo priaugti ir tos jaunosios kartos dirbančiųjų, kurie pajėgtų pirkti. Tas entuziastingas, o svarbiausia - skubus ir neapsakaituotas - plėtimasis, jeigu dar bus sustiprintas PQ entuziastų - uždarys daugiau durų, negu atidarys...)

Jeigu Québec'as taps valstybe, J. Parizeau skelbia, kad neuždraus (iki referendumo) dvikalbių, viešų skelbimų. Bet - jeigu Québec'as lieka Kanados sudėtyje, galėtų vėl atgavinti vienkalmius skelbimus pagonai...

Taciau darbovietėse PQ planuoja įvesti visokius bendrovėms ar firmoms su 10-50 darbuotojų prancūzų kalbos privalumą.

Biurokratai turės daug darbo, nes tokio dydžio įmonių yra apie 20,000. (Iki dabar buvo 3,200 didesnių kaip su 50 darbuotojų bendrovių).

Vieną protingą ėjimą kalbos srityje padarė PQ vadovai - atsiėmė savo pažadą, kad bus varžomi istojimai į anglų CEGEP ir kad reikia visiems išgyti prancūzų kalbos pakankamumo pažymėjimus, stojant į universitetus.

J. Parizeau patvirtino, kad per ateinančius 5 metus bus tik vienas referendumas dėl Québec'o nepriklausomos valstybės, pagal Québec'o provincinius įstatymus.

Visą energiją Parizeau sudės įrodinėjimui, kad Ottawa daro bereikalingas biurokratiškas išlaidas, blokuodama Québec'o ekonominį progresą.

Liberalų partijos reakcija buvo optimistiška, nes visi pripažino, kad populiarumo atžvilgiu, jie praėjo labai gerai, ir tai svarbu, nes rodo, kad PQ ruošiamas atsiskyrimo referendumas nepraeis teigiamai. Žmonės, jų nuomone, balsavo už pasikeitimą vyriausybėje (po 9 metų Liberalų valdymo), bet ne už separatizmą. Partijos nariai buvo labai patenkinti Daniel Johnson'o praveista rinkimine kampanija ir juo pačiu. Jis laimėjo moraliai ir lieka toliau Liberalų vadu.

Tuo tarpu visuotinė Kanados ir JAV ekonominė padėtis ir separatizmo galimybė jau buvo numenkė Kanados dolerio, indėlių procentų ir nejudomo turto vertes. Jeigu vėl sustiprėtų Québec'o atsiskyrimo galimybė - kainų smukimo galimybė vėl iškiltų.

Kanados Min. pirm. Jean-

Chrétien ir toliau užtikrins investorus ir kanadiečius, kad kvebekiečiai nori likti Kanados sudėtyje ir atitinkamu momentu stipriai praves debatus už Kanadą.

Už Québec'o ribų esanti Kanados dalis ne kartą yra pareiškusi, kad nebenori duoti Québec'ui daugiau jokių koncesijų, ir nori, kad būtų viena kartą aiškiai apsispręsta: ar Québec'as lieka Kanados sudėtyje, kaip dabar, ar atsisiekia su šiais tokiais ryšiais nuo Kanados.

Iš 4,893,465 turinčių teisę balsuoti kvebekiečių, balsavo 4,000,000 - t.y. 80% gyventojų.

SUSIRŪPINO ANGLOFONAI

Pirmoje svarbioje Spaudos konferencijoje, PQ laimėjus rinkimus, J. Parizeau pareiškė ir pažadėjo jog "anglofonams reikia galimybės pilnai gyventi, naudojant savąją kalbą", ir todėl suverenų Québec'as su savo anglofonų mažuma elgsis be priekaištų; PQ planuoja jai specialias įstatymines garantijas.

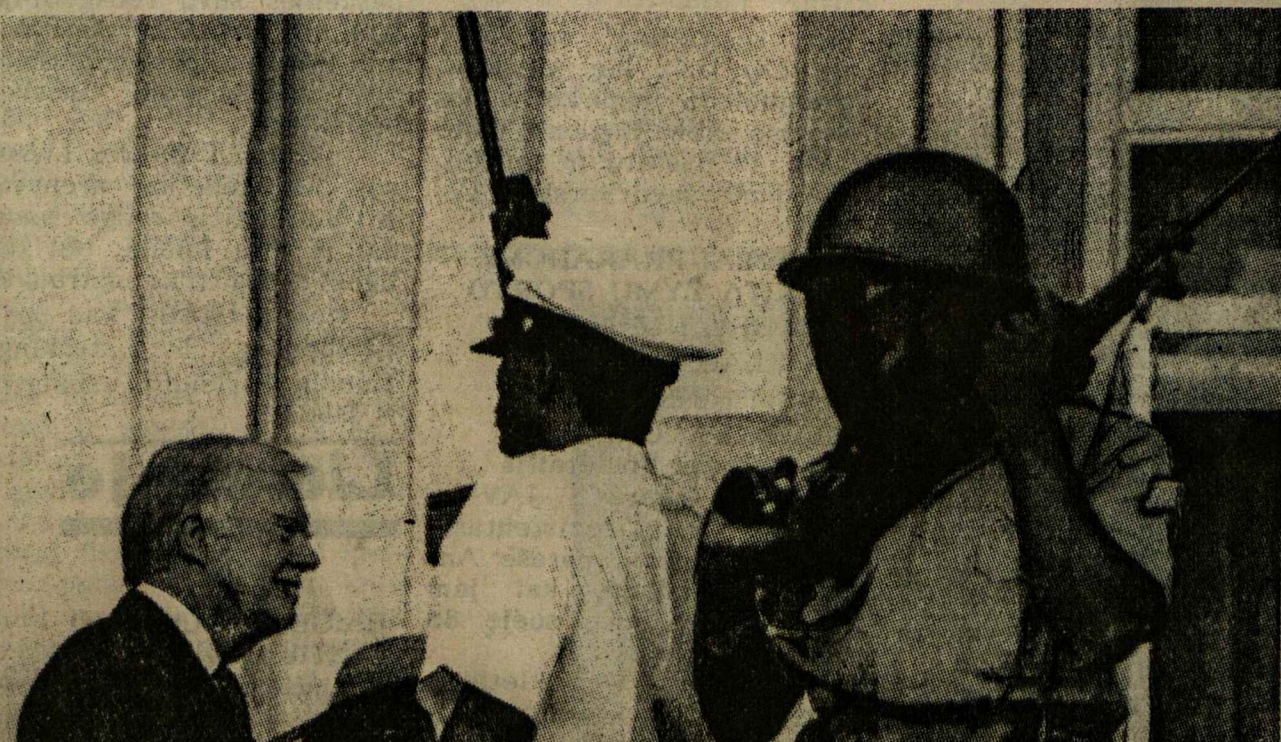
J. Parizeau gerai supranta, kad valstybės elgesys mažumų atžvilgiu būtų vienas pagrindinių faktorių Québec'o tarptautiniam pripažinimui, jeigu kada atskirtų. Todėl šitą savo pažadą jis pasakė ir anglų kalba, klausantis gausiems žurnalistams bei pasaulinės spaudos atstovams. PQ partijai labai rūpi gauti anglofonų ir alofonų pritarimą, nes be jų bet koks referendumas būtų neteisėtas. Parizeau neturi jokio mandato atskirti Québec'ą nuo Kanados.

● Sheila Copps, Kanados Ministerio pirmininko pavaduotoja, po Québec'o rinkimų, ragino kanadiečius nesikarščiuoti ir vengti susikirtimų, vykstant referendumo kampanijai. Ji numato, kad ir Parizeau ir Lucien Bouchard bandys išprovokuoti antikvebekistines reakcijas Kanadoje. Todėl ir Kanados vyriausybė, kaip ir visi kanadiečiai, neturėtų išivelti į būsimus įžeidinėjimus ir kaltinimus Kanadai.

KUBA STABDO PABĖGELIUS

Nuo rugsėjo 14 d. Kubos policija sulaukys visus, bandančius pabėgti plaukmenimis į Amerikos pakrantę. Rugsėjo 9 d. JAV ir Kuba pasirašė susitarimą, kad nebūs leista pabėgėliams palikti Kubą, o JAV legaliai išleis kubiečių imigrantų po 20,000 per metus.

Kubos valstybinė televizija stotis pranešė, kad nuo dabar visi važmenys, vežantys valtis ar kitokius plaukmenis į paplūdimį bus konfiskuoti ir vežėjai suim-

Jimmy Carter'is, lydimas Haiti sargybos, atvyksta deryboms į štabą.

AP

HAITI ISVENGĖ INVAZIJOS

Vykstant daugiataukstanių pabėgėlių iš Haiti (kaip ir iš Kubos) antplūdžiui į Amerikos pakraščius, besigelbstint nuo nuolatinių karinės huntos nelegalios vyriausybės žiaurumų ir korupcijos, spaudžiant Žmogaus Teisių organizacijai, JAV prez. Bill Clinton'as bandė, diplomatiniais keliais grąžinti legaliai išrinktą prez. Aristide į Haiti ir į jo postą.

Grasines ir vykdęs sankcijas prieš Haiti, negavo reikiamų pasekmių. Pasmerkdamas kariuomenės vado Lt.gen.Raoul Cédras ir jo vyriausybės veiksmus, pagrasino atsiųsti kariuomenės dalinius, sudarytus iš 22-ųjų valstybių dalinių, vadovaujant JAV.

Tos pastangos nedavė jokių vaisių ir, galų gale, buvo prieita prie tokio taško, kur reikėjo grąsinti vykdymą. Tai irgi nebuvo lengva, nes tam nepritarė ir dalis pačių demokratų, abejotinas buvo ir Kongreso pritarimas. Prieš tokią invaziją pasisakė ir buv. prez. Jimmy Carter'is.

Didiesiems JAV karo laivams jau atvykus prie Port-Au-Prince, Haiti sostinės, paskutiniu momentu prez. Clinton'as sutiko pasiųsti Jimmy Carter'į su palydovais - senatoriumi Sam Nunn'u - pirmininku ginkluotųjų pajėgų komiteto ir gen.Colin Powell'iu pasuktinėms deryboms.

Kubos vyriausybė išsiuntė rugsėjo 10 d. į pakrantę studentų, fabriku darbininkų ir kitų vyriausybės darbuotojų būrius, kad perkabintų būsimus pabėgėlius pasilikti.

Atplaukę į JAV nuo š.m. rugpjūčio mėn. 19 d., prez. B. Clinton'o įsakymu buvo nuvežti JAV jūros bazę Guantanamo Bay, kol bus patikrinti jų dokumentai ir praveista legali procedūra. Imigruoti galės tie, kurie nori susijungti su savo šeimomis, eančiomis JAV-ėse.

Susitikimas ir derybos vyko 2 dienas (galima sakyti, beveik 2 paras). Rugsėjo 18 d. vėlai vakare galų gale buvo prieita prie susitarimo: Lt.gen. Raoul Cédras ir jo vyriausybės pirmininkas Brig.gen. Philippe Biamby iki spalio mėn. 15 d. privalo galutinai pasitraukti. Policijos viršininkas Lt.col. Joseph Michel François į susitarimą sąrašą nebuvo įtrauktas, nes jis jau slapstosi arba išvyko iš Haiti.

Huntai bus parlamento suteikta amnestija dėl Žmogaus Teisių pažeidimų, įvykdytų jos valdymo metu nuo 1991 m.

Grįžęs prez.Aristide galės pabaigti savo likusį apie vienerių metų valdymo mandatą, bet pareiškė, kad antram terminui nekandidatuosias 1995 m. rinkimuose.

Prez.Aristide pakartotinai kreipėsi į Haiti gyventojus, ragindamas atsakyti keršto ir sąskaitų suvedinėjimo, laikytis ramiai ir tvarkingai.

Dėka patyrimo ir takto Jimmy Carter'io, ir jo palydovų dėka, pavyko sėkmingai atlikti misiją. Už tai jam padėjo savo specialioje TV laidoje prez. Clinton'as.

Rugsėjo mėn.19 d. apie 14.000 JAV karių išsikels į Haiti ne kaip invaziniai daliniai, bet užtikrinti tvarką ir paruošti egzilyje esančio legalaus prez.Jean-Bertrand Aristide grįžimui.

Į Haiti nedemokratiškas ir sudėtingas situacijas buvo atkreiptas ypatingas dėmesys. O Sarajev'o problema nesibaigia, Žmogaus Teisių laužymai tebevykdomi Bosnijoje, Serbija nesilaiko susitarimų. Bet - tai, turbūt, jau tampa kito kontinento problema...Jeigu ten būtų rimtai pagrasinta pradžioje - būtų išvengta daug aukų...

POPIEŽIUS LANKĖSI KROATILJOJE

Popiežius Jonas Paulius II, nors dar negaluodamas, atvyko į Zagrebą, tikėda-

masis galėsias paveikti kroatų, kad susitaikytų su musulmonais ir serbais.

Apie 800,000 minia pasitiko Popiežių. Susitiko su prezidentu Tudjman'u pasitarimams ir atnašavo specialias 3 valandų Mišias. Jis savo žodyje pasakė, kad yra būtina susitaikyti Romos katalikams, ortodoksams katalikams ir musulmonams, išklimpusiems į karą kaimyninėje Bosnijoje. Jis atmetė skelbiamą mintį, kad skirtingos religijos siundo tautinį nepakantumą. Jis ragino, kad nežiūrint tragiškos įtampos, reikia prisiminti, kad daug kas riša kovojančius, ir reikia susitaikyti ir vieni kitiems atleisti.

LENKIJOS PREZIDENTAS OTTAWOJE

Keturias dienas viešėjo Ottawoje Lech Walesa, Lenkijos prezidentas, kuris su Min. Pirm. Jean Chrétien svarstė galimybes Kanados investicijoms Lenkijoje ir Lenkijos galimybę tapti NATO nare.

"Kuomet Lenkija buvo nutarusi atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos, mes buvome pareiškę, kad ji galės būti NATO nare, tad ir dabar turime respektuoti savo pareiškimą", - pasakė min. p-kas Jean Chrétien.

Prez. L. Walesa padėkojo Kanadai ir išreiškė viltį, kad ir kiti kraštai sutiks su Lenkijos naryste NATO.

APIE LATVIJĄ

Naujasis Latvijos min. p-kas yra Andrejs Krastinš. Trečdalis kabineto, kaip tvirtina naujasis min. p-kas, jau sudarytas.

● Latvijos Seime buvo pagaliau, po ilgų svarstymų, priimtas Pilietybės įstatymas. Todėl, išsprendus šį reikalą, Latvijai bus atviro durys tapti Europos Bendrijos nare.

Anot vieno Seimo atstovo, dabar yra ir "vilkas sotus ir ožka dar gyva". ● Dešimtoji Latvių Dainų Šventė įvyko š.m. liepos mėn. 4-7 d.d. Toronto, Kanadoje, mieste.

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. 1952 Nr. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuania Publishing Co., 7722 George St. La Salle, P.Q. H8P 1C4.

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - \$25.-
Rėmėjo - \$30.-

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūta, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

Dr. Juozas ir Ona GIRNIAI vieno suvažiavimo metu.

Nuotr. Vyt. Maželio

Daug rezistencinės medžiagos A. Vokietaitis yra paskelbęs savo redaguotoje (galima sakyti ir parašytoje) 1983 m. pasirodžiusioje 400 psl. knygoje "Laisvės besiekiant".

Turėdamas didoką Lietuvos rezistencijos archyvą, A. Vokietaitis rengė spaudai ir kitą leidinį, bet dėl ligos darbą teko nutraukti.

Reikia tikėtis, kad bus sugebančių ir atsakingų žmonių jo leidinį užbaigti ir išleisti.

Lietuvoje

B.N.

BAIGĖSI FOLKLORO FESTIVALIS

Rugsėjo antroje pusėje VILNIUJE baigėsi antrasis Tarptautinis Instrumentinio Folkloro Festivalis "GRIEŽYNĖ 94". Toks festivalis vyksta kas dveji metai.

Programoje vyko ne tik koncertai ir vakaronės, bet ir buvo rodomi filmai apie kaimo muzikantus bei liaudies instrumentų meistrus, vyko fotografijų, muzikinių pašto ženklų bei alaus etikečių parodos.

APIE NARKOTIKŲ PLANTACIJAS...

Š.m.rugsėjo mėn. viduryje, kaip rašoma Lietuvos spaudoje, Šiaulių rajono policijos darbuotojai, remdami pranešimais, nuvyko apžiūrėti Meškuičių apylinkės tarpumiški, apie 3 ha plotą, kuriame buvo auginamos aguonos. Ten pat buvo ir kilnojamas sargo namelis.

Šią savotišką plantaciją pastebėjo ir pranešė SKAT 61 batalijono savanoriai. Agonų dalis jau buvo sudorota ir išgabenta.

Aplinkiniai gyventojai sakė, kad ten darbavosi kažin kokie žmonės iš Šiaulių. Dabar aiškinamasi, kas šios žemės savininkas ar nuomotojas ir kuriems tikslams auginamos aguonos.

SPORTO LANKOSE

Lietuvos dviratininkės dalyvavo PRANCŪZIJOSJE vykusiame "Tours Master Femino d'Europe" varžybose.

105 km grupinių lenktynių nugalėtoja tapo Rasa Polikevičiūtė.

12 km atskiro starto lenktynėse bronzos medalį laimėjo Edita Pučinskaitė, o Diana Žiliūtė užėmė penktą vietą.

Galutinioje įskaityje nugalėjo šveicarė L.Berg, o Rasa Polikevičiūtė užėmė antrą vietą.

● KAUNO Krepšininkės Prancūzijoje moterų krepšinio turnyre laimėjo antrą vietą. Turnyre žaidė 8 komandos, į pagrindinius prizus pateko 4-rios, jų tarpe ir Kauno "Viktorija", kuri laimėjo sidabro medalį.

Krepšininkė Jurgita Štremekytė, laimėjusi komandai 25 taškus, buvo išrinkta į simbolinį geriausią žaidėją.

sių turnyro žaidėjų penktą.

AR IR LIETUVOS PREZIDENTAS MAFIJOS TINKLE?

Pagal "Respublikos" dienraščio straipsnius, stipriai veikia mafija ŠIAULIUOSE ir MAŽEIKIUOSE.

Šiauliuose jau eilę metų vykstanti mafijos teroro veikla, vadovaujant V.Vilči-kauskui, M.Ščiutikui, P. Riaubai, V.Stanevičiui, V.Baranauskui ir V.Kavaliui.

MAŽEIKIUOSE veikia uždara akcinė bendrovė (UBA), kuri užsiima plačia mafijos veikla. Čia vadovauja R.Marcinkevičius, artimai bendraujantis su Šiaulių "bendraminčiais". Pastarasis, sakoma, sugebėjo užmegzti ir tamprus ryšius su prez. Brazausku. Prisikasęs į jo kabinetą, įtikino prezidentą, kad jo vadovaujama bendrovė reikia atleisti nuo mokesčių į valstybės biudžetą išimties būdu.

Atrodo, kad po trumpo pasikalbėjimo prez. Brazauskas ir parašė Seimui raštą, kuriuo prašoma atleisti Mažeikių UAB "ROMAR" išimties tvarka nuo mokesčių.

Dėl šio straipsnio "Respublikoje" iki dabar nebuvo pareikšta jokių protestų nei iš paties prezidento, nei iš Seimo...

Ar galima tikrai pasitikėti "Respublika", kuri kartais neva kritikuoja vyriausybę, o paskui prakiša mintelės, taikančias pasaldinti Rusijos užmačias dar vis kaip nors išnaudoti Lietuvai.

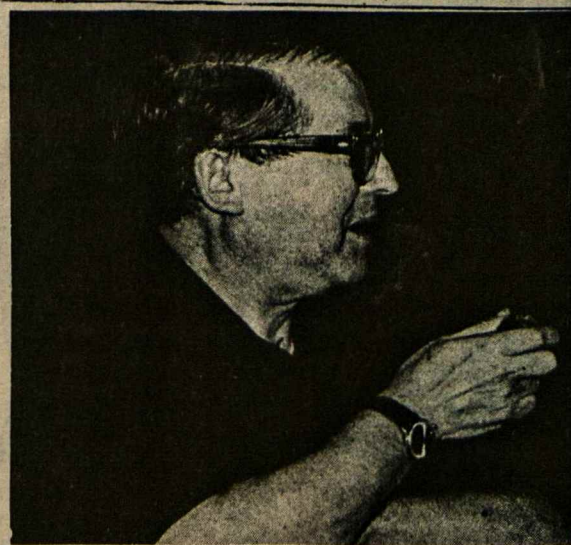
Kodėl prieš tuo labiau, jeigu žinomi, mafijozus negalima būtų pasikviesti į talką koki nors Europos kovai su narkotikais dalinį ir išvalyti Lietuvą nuo tų parazitų? Gal tai neįmanoma? O kas gi toliau nieko nedaryti ir leisti įbauginamiems, terorizuojamiems? Ir ko vertas prezidentas, kuris taip, be jokio svarstymo sutinka nuimti mokesčius???

RUDININKŲ GIROS AGONIJA

Anot geografo dr. Ričardo Baubino, Lietuvos žemė dar ilgai gyds svetimųjų paliktas žaizdas. Jis, rašydamas Šalčininkų krašto laikraštyje ŠALČIA, skelbia, kad sovietinė kariuomenė paliko apie save liūdną atminimą. Kariniuose objektuose rasta visiška pažeista aplinka. Daugiausiai kaip 9.200 ha plote suniokotas, giliai mechanškai pažeistas dirvožemis. Dirbtinai kariškių sukurti kalnai, iškastos siekia 40 metrų. Kai kuriuose poligonuose yra atsivėręs Mėnulio peizažas: atviri 1,5-2 tūkstančių ha ploto pustomi smėlynai, išdaryti sprogimų, skeveldros, bombų nuolaužos. Beveik 4.000 ha plote teks išrinkti žemėje įstrigusius sprogmenis.

"Sunku įsivaizduoti, kaip išvalysime savo žemę (nukelta į 3 psl....)

LIETUVIAI NETEKO ŽYMAUS ERUDITO, FILOSOFO IR VEIKĖJO DR. JUOZO GIRNIAUS

Š.m. rugsėjo mėn. 14 d. iškeliavo Amžinybėn filosofas, kultūrininkas, profesorius dr. Juozas GIRNIUS.

Gimė 1915 m. gegužės mėn. 25 d. Sudeikiuose, Utenos apskrityje.

Baigęs Utenos gimnaziją, 1939 m. Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, po 4 metų baigė teologijos - filosofijos fakultetą (filosofijos licenciatą laipsniu). 1936-1938 m. studijas gilino užsienyje: vienerius metus Louvain'o universitete ir po semestrą - Paryžiuje, Sorbon'os u-tė, ir pas M. Heidegger'į Freiburg i Br., Vokietijoje. Lietuvoje karinę prievolę buvo baigęs bolševikams užėjus, trumpai dirbo VD u-tė bibliotekininku, vėliau mokytoju Kauno Aklųjų Institute. Vokietmečiu Laikinosios Vyriausybės buvo paskirtas dėstytoju VD u-tė filosofijos fakultete vyr. asistento titulu. Čia jis taip pat dėstė psichologiją ir bendrąją mokslo darbo metodiką.

Karo išvadoje, Sovietų grėmei siaučiant, pasitraukė į Vakarų. 1946-49 m. mokytojavo išeivių lietuvių gimnazijose Neurtingen'e ir Schwabisch Gmünd'e.

Į JAV atvyko 1949 m., ir po 2 metų, gavo filosofijos daktaro laipsnį Montrealio universitete. Jis giliai susidomėjęs egzistencine filosofija, savo doktorato tema pasirinko Karl Jaspers'o filosofiją (M. Heidegger'io filosofijos analizė buvo parašęs licenciatą laipsniui gauti). Doktorato darbas buvo išspausdintas - santrauka - "Aiduose" 1951-52 m. laidose, atskirai išleistas 1953 m. pavadinimu LAISVĖ IR BŪTIS.

Buvo atspausdinta įvairių filosofinių straipsnių kultūros žurnaluose, o "Tremtinių Mokykloje" 1946 m. buvo paskelbęs "Filosofijos Pagrindai".

Šalia filosofijos dr. Juozas Girnius domėjosi estetikos ir literatūros klausimais ir rašė straipsnius, įvadus "Aiduose", "Tremties Metuose", antologijoje "Žemė", "Literatūros Lankuose", "Lituanus" ir kt.

Svarbiausieji veikalai: "Tauta ir Tautinė ištikimybė" - 1961 m. išverstas į latvių kalbą; "Žmogus be Dievo" - 1964 m. (kai kurios šio plačios apimties veikalo dalys išverstos į latvių k. ir atspausdintos laikraštyje "Latvija" 1965 m.); "Ideals ir Laikas" - 1966 m.; Monografija "Pranas Dovydaitis" - 1975 m. Suredagavo St. Šalkauskio raštų tritomis; Biografinės apybraižos Pr. Kuraicio Raštų Rinktinė ir Juozo Keliuočio Atsiminimai; Juozo Brazaicio Monografija ir kt.

Gavo visą eilę žymenų ir premijų, jų tarpe "Aidų" moksline premija (juos redagavo nuo 1965 m. iki 1980 metų); Ateitininkų Šalkauskio vardo kūrybinę premiją 1968 m.; Ohio Lietuvių Gydytojų D-jos premiją - 1972 m.; LK Mokslo Akademijos - 1975 m.

Šalia visa to - buvo vienas LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS (37 tomų komplektu - Bostonišės) redaktoriu.

Visuomeninėje veikloje - trejetą metų buvo JAV LB Taryboje, penkerius metus LFB (frontininkų) Taryboje, Ateitininkų Federacijos Taryboje septynerius metus, dalyvavo kultūrinuose įvairuose kongresuose bei suvažiavimuose paskaitomis, diskusijomis, aplankydamas didžiulius lietuvių telkinius JAV-ėse ir Kanadoje.

Dar yra ir JAV ir Kanadoje profesorius Juozas Girnius buvusių studentų, ne vien humanitarų, kurie užplūdavo salę VD u-tė klausytis jo įdomių, išvalgių paskaitų ir taip pat suėjusių jo klausytis šiame kontinente. Visi jie išsinesdavo kuo šviesiausias, idomias asmenybės prisiminimus, o į lietuvių kultūros istoriją jo įnašas - neištrinamas.

PAREIŠKIMAS DEL KARALIAUČIAUS KRAŠTO

1918 m. lapkričio 30 d. Mazosios Lietuvos, arba Prūsų Lietuvos, Tautinė Taryba Tilžėje pasirašė deklaraciją dėl Prūsų Lietuvos prisijungimo prie Lietuvos. Nuo tada Prūsų Lietuvos problema tapo ne tautinės mažumos klausimu Vokietijos Reiche, bet tarptautiniu politiniu klausimu. Deja, nei tarpukario laikotarpiu, nei per karą, nei po Antrojo pasaulinio karo Prūsų Lietuvos nepavyko prijungti prie Lietuvos. Realioje gamyboje ši kraštą paversti Lietuvos dalimi po Antrojo pasaulinio karo nebuvo išnaudota. Prūsų Lietuva yra Lietuvos ir jos gentainių žemė, tik dėl vokiečių vykdyto genocido labai nukentėjo ir net suvokietėjo. Lietuvos teisės į šią žemę bene labiausiai istoriškai, teisiškai ir moralškai pagrįstos. Potsdamo konferencijos metu Prūsų Lietuva buvo laikinai pavesta administruoti Sovietų Sąjungai ir iš dalies Lenkijai. Sovietų Sąjunga, piktnaudžiaudama Vakarų valstybių pasitikėjimu, išvarė arba išnaikino to krašto gyventojus, sugriovė ekonomiką, išvežė ištisus fabrikus arba įrengimus, kolonizavo šią teritoriją slavais ir paverė ją pavojinga sukarinta zona, keliančia grėsmę ne tik kaimyninėms valstybėms bet ir visai Europai.

Kadangi 1995 m. Potsdamo sutarties galiojimo laikas baigiasi, mes kreipiamės į Didžiąsias Vakarų valstybes - Antrojo pasaulinio karo nugalėtojas, prašydami susaukti tarptautinę konferenciją Karaliaučiaus klausimu. Tikimės, kad ši konferencija įpareigos Rusiją išvesti ginkluotąsias pajėgas iš Karaliaučiaus srities ir šiuo metu Rusijos aneksuotą šią kraštą grąžins Lietuvai.

Mes manome, kad siekiant išaiškinti Lietuvos politinių jėgų pozicijų šiuo klausimu, reikia Lietuvoje surengti politinę mokslinę konferenciją.

Mes sieksime taikiai būdu atkurti pažeistas mūsų tautos teises į Prūsų Lietuvą.

"Baltijos vienybės" ("Baltic unity") Lietuvos valdyba

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĘS IŠSIŽA - DA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGAL!

Dr. Gv. Valančius

NEPRIKLIAUSOMA LIETUVA

Vitas Gerulaitis

STAIGA MIRĖ VITAS GERULAITIS

Žymus lietuvis tenisininkas 40 m. amžiaus, rastas miręs savo draugo namuose, rugsėjo mėn. 18 d., Southampton'e, N.Y.

Jo sesuo Rūta pranešė, kad mirė nuo širdies atakos. TV pranešime buvo pasakyta, jog nerasta kūne alkoholio ar kitokių medžiagų, tačiau bus atliktas skrodimas.

1977 m. Vitas Gerulaitis laimėjo Australijos Open Grand Slam čempiono titulą, buvo tais metais trijų geriausių pasaulio tenisininkų tarpe 5-kiuose setuose nugalėjęs Bjorn Borg'ą. 1985 m. pasitraukė nuo čempioninių žaidynių, tebedūdamas 4-toje vietoje. Pasizymėjo nepaprastai greitais refleksais ir miklumu, greitomis kojomis.

Daznai buvo kviečiamas teisėjauti žaidynėse, mėgo groti gitara, buvo samojingas ir mėgiamas sportininkų bei publikos ir mėgo naktinius klubus. Jo kolegų sako, kad jis dar nebuvo išvystęs savo visas tenisininko galimybes. Vieną metų, nors niekur nebuvo apkaltintas, gydėsi nuo pernaudojimo nelegalių vaistų.

Vito Gerulaičio tėvas pirmaisiais Lietuvos Nepriklausomybės laikais buvo žymus tenisininkas ir čempionas.

GERA ŽINIA MEDICINOS PASAULYJE

Iš Washington'o pranešama, kad JAV mokslininkams North Carolina Institute ir Utah Universitete pavyko izoliuoti genų, kuris prisideda prie krūties vėžio ligos išsivystymo.

Jau ketverius metus mokslininkams pasaulyje buvo žinoma, kad tokie genai yra, atsiradę šeimose, turinčiose palinkimą į šią ligą ir persiduodantys paveldėjimo būdu. Iki dabar nebuvo pavykę tokius genus izoliuoti. Patvirtinus tyrimus ir paskelbus netrukus "Science" žurnale, bus sparčiai dirbama išvystant priemones sustabdyti tokių genų veikimą.

● Žinoma didžioji Jean Coutu farmacinių prekių bendrovė Québec'o provincijoje, rugsėjo 13 d. paskelbė, jog pasirašė pirkimo 2 psl.

PRISIDĖKIME PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTŲ: ANTANO SMETONOS, ALEKSANDRO STULGINSKIO IR KAZIO GRINIAUS ATMINIMO ĮAMŽINIMO

Siekiant įamžinti buvusių Lietuvos Respublikos prezidentų atminimą, 1994 m. birželio 1 d. sudaryta tam tikslui komisija, įtraukiant ir buvusių prezidentų politinių partijų atstovus Lietuvoje ir užsienyje.

Šioje komisijoje esantieji JAV nariai: Leonas Kriaučiūnas - Tautininkų S-gos pirm., Grožvydas Lazauskas - Valstiečių Liaudininkų S-gos pirm., Česlovas Masaitis - Užs. Lietuvių Krikščionių Demokratų pirm. 1994 m. rugpjūčio 29 d. pasitarime nutarė kreiptis į užsienio Lietuvos visuomenę, kad ir savo aukomis prisidėtų prie buvusių trijų Lietuvos prezidentų paminklų pastatymo Kaune buvusiam prezidentūros sodelyje.

Šiuo projektu rūpinasi Kauno Karo Muziejus. Dr. Leonas Kriaučiūnas, lankydamasis Lietuvoje, Vilniuje ir Kaune, gerai susipažino su šiuo projektu.

Todėl nutarta skelbti vają Lietuvos prezidentų A. Smetonos, A. Stulginskio ir K. Griniaus paminklų statybai Kaune, buvusiam prezidentūros sodelyje ir jų vardo muziejaus kambarių įrengimui.

Aukų prašome siųsti Prano Povilaičio (dr. Č. Masaičio, Užs. Lietuvių Krikščionių Demokratų pirm. igaliotinio) adresu, pažymint: "LIETUVIŲ PREZIDENTŲ ĮAMŽINIMUI", 9050 Troy Ave., Evergreen Park, IL. 60642, USA.

Dr. L. Kriaučiūnas, JAV Lietuvių Tautininkų S-gos pirm.; G.J. Lazauskas, Liet. Valst. Liaudininkų S-gos pirm.; P.V. Povilaitis, Užs. Krikščionių Demokratų pirm.; dr. Č. Masaičio igaliotinis.

1994 m. rugpjūčio mėn. 29 d.

(... atkelta iš 2 psl.)

nuo karinių teršalų. Aerodromuose, naftos saugyklose, tankų ir kituose daliniuose daugiau kaip 4 milijonai kubinių metrų grunto yra užteršta naftos produktais. Teršalai yra prisisunkę iki 15 m. gylio ir su požeminiais vandenimis pasklidę toli u ž karinių dalinių ribų."

Ypatingai nukentėjo Lietuvos miškai. Plečiant poligonus, grynai iškirsta 7.250 ha miško, dar 1.140 ha- sužalota, 790 ha- žuvę dėl blogos priežiūros, 2.000 ha- išdeginta. Kariniuose plotuose vietoje gerų miškų atsirado daug menkaverčių medynų.

Tuose pažeistuose kariniuose plotuose sunyko ir dideli augmenijos ir gyvūnijos kiekiai. Netgi specialūs karinės medžioklės plotai Lietuvoje buvo 3 kartus didesni, negu visos karinės teritorijos. Karškiai taip pat begėdiškai naudojo poilsui tinkamiausius miškus prie Vilniaus, Kauno, Baltijos pajūrio. Šių miškų apimtis tokia, kad juose galėtų poilsiauti per metus visi Lietuvos gyventojai!

Milžiniškas karinis objektas buvo Šalčininkų rajone, RUDININKŲ girioje, kur buvo įsitaisę bombardininkų poligonas. Apie 1.200 ha- visiškai sunykota. Apdarytos ir saugotinos kontinentinės kopos! Iš viso, grynai iškirsta apie 2.500 ha miško, o 600 ha- išdeginta. Poligono ir aplinkiniuose miškuose, pelkėse, net ežeruose yra daug sprogmenų liekanų.

Dabar dar nelengva pasakyti, kiek iš viso žalos padarė svetimoji kariuomenė, nuostoliai tebeskaičiuojami.

Teršėjai galėtų atlyginti nuostolius natūra - kad ir energetika, kas jiems būtų lengviausia padaryti. Bet kas gali priversti nieką būti teisingu ir atsilyginti už žalą? Barbaro galvosėnė ne taip lengva civilizuoti...O gal ir iš viso neįmanoma.

Tik keista, kad pavyzdžiui Žaliųjų Partija Lietuvoje nerodo didesnio aktyvumo. Galėtų imtis laisvalaikio (o jo atrodo netrūksta) darbų ir sistematiškai apželdinti iškirstus miškus, skatinti visus į talką. Tik - reikia įdėti konkretaus darbo, ne vien kalbų, šūkių ar plakatų...

LIETUVOS KARO JŪREIVIAI JAU MOKOSI ŠVEDIJOJE

Gintaras Mikšiūnas

Trys kariūnai jau semiasi žinių Švedijoje.

Pirmiausia mokosi švedų kalbos, gyvendami ten šeimose. Po Naujųjų metų jie bus priimti į tikrąją Švedijos armijos karo tarnybą. Jie išeis šauktinių kursą. Paskui bus kadetais

1994. IX. 20

- mokysis karo mokykloje. Po vienu metu kurso jie bus paskirti į mokomąjį plaukiojimą švedų laivu. Baigus plaukiojimą - II kursas su praktika mokomąja - me burlaivyje. Mūsų vaikinai dar stažuosis karininkais tikrame karo laive. Ten eis karininkų pareigas. Po 3,5 metų jie grįš į Lietuvą ir taps Lietuvos karo flotilės karininkais.

Planuojama kasmet po 3 kariūnus siųsti mokytis į Švediją. Mokymus finansuoja švedai. Bus naudojamos "Baltijos Šalių Suvereniteto Fondo", įsteigto Stokholme lėšos.

Laivyno vadas komandoras R. Baltuška pasakė, jog Lietuvos karo laivynas dabar turi 2 lengvasias frigatas, mokomąjį laivyną ir tris uosto tarnybos kateirus. Visų laivų igulos visiškai sukompleksuotos. Visi karininkai baigę aukštųjų mokslus Rusijoje (buv. Sov. Sąjungoje). Kadangi laivyną norima pertvarkyti vakarietiškai, jam reikia karininkų, baigusių mokslus Vakaruose. Mokymas Švedijoje kol kas Lietuvai primintiniausias.

Komandoras pageidavo, kad ateityje jūrų karininko specialybę pasirinktų daugiau jaunimo iš buriuotojų, irkluočių sporto klubų bei jūrų skautų.

KAM Užsienio ir Vidaus ryšių departamento vadovas P. Malakauskas pasakė, kad Lietuvos kariūnai bei karininkai mokosi arba stažuoja dešimtyje užsienio valstybių. Rusijoje nėra nė vieno. Gaunama daug pasiūlymų iš Vakarų karo akademijų bei koledžų.

(Iš LIETUVOS AIDAS, 1994.08.23. Nr.164)

ŽINIOS IŠ PRŪSŲ KRAŠTO

Alg. G.

• 1994 m. birželio mėn. 12 d. pašventinta Kopyčia Tvankstėje (Karaliaučiuje), ant Priegliaus upės kranto, šventinimo apeigose dalyvavo 3 vyskupai, 20 kunigų ir daugelis tikinčiųjų iš Vokietijos, Lietuvos, Lenkijos ir t.t.

• Didelė šventė Tilžėje gyvenantiems lietuviams, nes tą pačią dieną, po iškilmų Tvankstėje, buvo šventinami atstatomos bažnyčios pamatai.

• Prūsų krašto lietuviams didelė šventė rugpjūčio 5-7 dienomis: laukėsi garbingas svečias iš JAV, J.E. vyskupas Paulius Baltakis. Vyskupas aplankė 5 parapijas, susitiko su parapijiečiais, teikė krikšto ir santuokos sakramentus, aukėjo šv. Mišių auką ir sakė pamokslus. Po pamaldų maloniai kalbėjosi su parapijiečiais, vaikučius apdovanojo knygutėmis, paveikslėliais. Tai antras vyskupas lietuvių po J.E. vyskupo Antano Vaičiaus, pokario me-

tais aplankiusio tautiečius Donelaičio žemėje.

Gera būtų, kad dažniau lietuviai aplankytų Prūsų krašte gyvenančius lietuvių, - jie nesijaustų tokie vieniši ir nereikalingi.

Artinasi mokslo metai. Planuojama šiais mokslo metais mokyti vaikus ir jaunimą prie parapijos Kopyčios tikėjimų tiesų ir lietuvių kalbos. Žada talkinti pedagogai. Nors neturima didelių galimybių, vistiek stengiamasi darbuotis ir nors truputį gero padaryti.

• Lietuvos vyriausybė galėtų daugiau dėmesio skirti Mažajai Lietuvai. Tuo tarpu kaimynai lenkai ir vokiečiai - nemiega. Aktyviai, kur tik galėdami reiskiasi.

Tvankstėje atidarytas Lietuvos konsulas, tačiau maža naudos Mažajoje Lietuvoje gyvenantiems lietuviams iš tokio konsulato.

Būtų gera, jei lietuviai istorikai daugiau parašytų apie to krašto praeitį, pateiktų per spaudą, ar atsilankydami su paskaitomis. Daugelis beveik nieko nežino apie Prūsų krašto praeitį.

Lenkai Tvankstės (Karaliaučiaus) universitete atidarė Teologijos - filosofijos kolegiją. Paskaitas skaito iš Lenkijos atvykę dėstytojai.

(Naudojantis Tvankstės (Karaliaučiaus) lietuvių kunigo Anupro Gauronskio su- teiktomis žiniomis, atsiuntė Algirdas Gustaitis). Los Angeles, 1994.IX.6.

P.S. Lietuviams reikia stengtis Tvankstės universitete atidaryti Humanitarinių ar kitokių mokslų fakultetą. Atsirastų lietuvių dėstytojų, studentų.

REMTINI PRŪSŲ KRAŠTO LIETUVIAI

Lietuvių spaudoje rašyta apie siaubingą padėtį Rusijos okupuotoje Prūsijos dalyje. Norintieji padėti to krašto lietuviams spauda, knygomis, aukomis galima kreiptis į Tvankstėje (Karaliaučiuje) besidarbuojantį lietuvių kunigą Anuprą Gauronską: Celiuloznja 8-1, Kaliningrad 236017, Rusia. Pingines aukas galima siųsti per šiuos Amerikos bankus:

Pay to **AMERICAN EXPRESS BANK**, New York AEB US 33, USD account 722413 for credit Commercial Bank of Lithuania, Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas. Vilnius acc. Nr. 07073874 American Express Bank, New York, USA AEB US 33.

Pay to **BANKERS TRUST COMPANY**, New York BKTR US33 USD acc. 04-094-649 for credit Commercial Bank of Lithuania Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas. Vilnius acc. Nr. 07073874 Bankers Trust Company, New York USA BKTR US33.

Pay to **CITIBANK**, New York CITI US33 USD acc. 36016952 for credit Commercial Bank of Lithuania Vilnius, for further credit to Anupras Gauronskas, Vilnius acc. nr. 07073874 CITI BANK, New York, USA CITI US 33.

LIETUVOJE APSILANKIUS

R. Stepulaitis

Po malonaus susitikimo su giminėmis ir pažįstamais, aš turėjau progos iš arčiau pamatyti ir įvertinti tuos pasikeitimus, kurie šiandieną vyksta Lietuvoje.

Š. m. birželio 17-19 d.d. viename Zanavykijos kaime vyko giminių suvažiavimas, kryžių šventinimas, pamaldos bažnyčioje, rožinio kalbėjimas ir vaisės namuose. Giminių ir kaimynų buvo čia virš 50 žmonių. Ši Leopoldės kaimo sodyba (netoli Sintautų) buvo naujai pastatyta Prano ir Agutės

Stepulaičių šeima prie pašventintų kryžių.

Stepulaičių tik prieš 1939 m. karo pradžią. Jie čia ir išgyveno visus karus, pokario ir okupacijos sunkumus.

Agutė verkdama pasakojė, kaip ji su vaikais buvo pastatyta prie sienos ir "stribų" buvo gąsdinama, kad bus visi sušaudyti, jeigu nepasakys, kur jos vyras buvo išėjęs.

Laimingai išliko gyvi. Išlaikė visokią spaudimą. Neįsivėlė į jokias "raudonųjų" pinkles. Užaugino 4 vaikus - išmokė ir išauklėjo juos būti tikrais ir dorais lietuviais. Padėjo auginti ir auklėti dar 9 vaikaičius. Dar ir šiandien Agutė viena (vyras mirė prieš 5 metus) veda mažą likusį ūkėlį. Prižiūri 2 karves, pulką vištų, žąsų, kalakutų ir 2 šunis. Gyvena senovišku būdu - gamina viską savo rankomis. Jai jau virš 70 metų ir vis skubala: "Reikia daug ką atlikti o laiko mažai" - dažnai taip kalba Agutė.

Tai jos, beveik vienos, pastangomis buvo sutarta čia - tėviškėje - pastatyti ir pašventinti 3 kryžius, suruošti tą visą paminėjamą visų mirusių giminių ir tikėjimo laisvės atgimimui pažymėti.

Reikia tikėti, kad yra ir daugiau tokių didvyriškų ir pasiaukojančių motinų ir tėvų ir kituose Lietuvos rajonuose. Tai jie, atlaikę Rusijos carų nutautinimo pastangas (Kražių skerdynėse), tai jie atlaikė "vyšnių brolių" - raudonųjų terorą.

Tiek Lietuvos, tiek užsienio lietuvių laikraščiuose vis matosi daug aprašymų apie įvairius nusikaltimus, partines nesantaikas ir nuolatine kritiką. Darosi neigiamas supratimas ir nusivylimas dėl Lietuvos tolimesnės ateities.

Tačiau, šalia tų neigiamų reikia ir labai verta paminėti ir pagerbti tas motinas, tėvus ir senelius, kurie tikrai yra verti. Juos galėtų spaudos darbuotojai surasti, pamatyti, pasikalbėti su jais ir parodyti jaunajai kartai kaip vertus ir sektingus pavyzdžius.

Ne viskas ten blogai - yra ir gerų prosvaisių Lietuvoje.

TEISIAMI "LIAUDIES GYNĖJAI"

Retas atvejis, tačiau Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pradėta nagrinėti pirmoji baudžiamoji byla, kurioje 4 asmenys kaltinami pagal 1992 m. priimtą įstatymą dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą.

Byla teismui perdavė Generalinės Prokuratūros specialųjų tyrimų skyrius. Kaltinime iškeltas įvykis 1945 m. gegužės 17 d., kai grupė vadinamų "liaudies gynėjų" Zarasų apylinkėje Antazavės valsčiuje nužudė 56 m. amžiaus vyrą, 23 m. nėsčią moterį ir 6 mėnesių vaiką, padegė namą, išsudegino visus lavonus, o nuo dūmų buvo užtroškęs vienas jaunuolis, pasislėpęs rūsyje.

Tardymo metu nė vienas iš apkaltintųjų neprisipažino. Byla tęsiasi.

• LIETUVOS AMBASADORIUMI Suomijai paskirtas Petras Auštrevičius, kuris jau įteikė skiriamuosius raštus prez. Martti Ahtisaari.

• KAUNE veikia Medicinos Seserų Aukštųjų Studijų (bakalauro laipsnio) fakultetas, Kauno Miesto Medicinos Akademijoje. Tikslas

suteikti galimybę Medicinos Seserims priartėti prie Vakarų standarto visapusiškai.

Šiais metais išleista pirmoji diplomuotų Med.Seserų laida.

Jau 3 metai ten dėsto iš Kanados, Toronto atvykusi socialinės rūpybos magistrė Irena Lukoševičienė.

Baravykus pažįsta ir mažieji Lietuvos gyventojai.

"BLATNIEJAI"

Brigadininkais lageryje dažniausiai tapdavo kriminaliniai nusikaltėliai - "blatnieji". Jie su lagerio vadovybe turėjo labai daug bendra. Ne tik ir tie ir tie kalbėjo rusų kalba, bet ir jų "intelektas" nesiskyrė. Aišku, juokingai kalbėti apie "blatnųjų" ir lagerio vadovybės "intelektą". "Blatnieji" lageryje gyveno daug socialiau negu laisvėje, kur žmonės tuo metu gyveno pusbadžiu. Lageryje jie gaudavo geresnį maistą negu kaliniai. Nors tas maistas buvo ir labai prastas, bet jie buvo nusipenėję, lyg kiaulės, o elgėsi kaip žiaurūs, plėšrūs žvėrys. Tai buvo suprimityvėjusios, į normalius žmones nepanašios patologinės būtybės. Jie buvo labai patenkinti savimi ir pasirengę verčiau žūti, negu tapti normaliais žmonėmis. Senieji kaliniai paniskai bijojo "blatnųjų", todėl ir mes buvome atsargūs. "Blatnieji" neretai mušdavo politinius kalinius be jokios priežasties, šlap sau, dėl malonumo. Tarp gultų einant "blatniesiems", žmonės susigūždavo. "Blatnųjų" kalba buvo tokia primityvi, kad mes jos nesuprasdavome. "Ech, bladi" galėjo reikšti ir mirtiną grėsmę, ir malonę. Tie primityvai nesugebėjo išreikšti paprasčiausios minties, o varėto šlykščiausių keiksmažodžių kombinacijas, prakeikdami tėvą ir motiną, dangų ir Dievą.

Politiniai kaliniai buvo atiduoti tų išsigimėlių absoliučiai valiai, kentėjo ir laukė stebuklo, kuris, aišku, negalėjo įvykti.

"Blatniausias" iš visų "blatnųjų", Lomakinas, nubaustas penkeriems metams už žmogaus nužudymą, buvo itin žiaurus. Normalių žmonių elgesys jį erzino. Kartais jis užpuldavo kalinį, užsimojęs iškelta virš savo galvos plastaka, plačiai išskėstais pirštais. Šis sugyvuojęs individas neturėjo jokių stabdžių, neįtautė atsakomybės, nesiskaitė net su savo gyvybe.

Lomakinas su savo sėbru įsitaisė barako kampe ir mus skriaudė, mušė. Abu jie buvo brigadininkai. Sotūs ir nepavargę po darbo, jie kartais linksminosi - šoko kažkokį šoki, pakaitomis čia vienas, čia kitas pašokdami į viršų. Tas "šokis" tarytum buvo panašus į rusų šoki "čeciotką", bet šoko jie be jokio ritmo. Tai buvo kažkokia abstrakti beprotybė. Šokdami abudu juokėsi taip, kaip juokiasi tik galvažudžiai. Šlykščiai keikdami, jie vis rėkė: "Nie rugaijsia, ty" (nekeik, tu). Mes nekeikėme - nemokėjome.

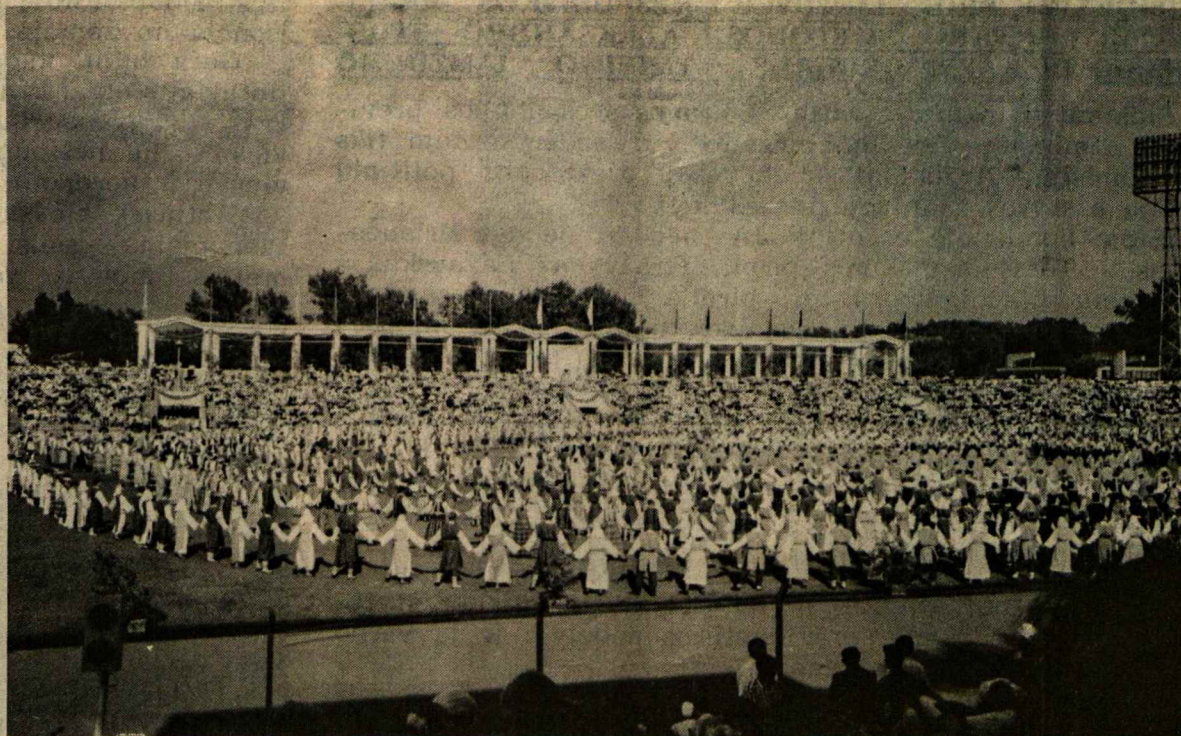
Keista, kad žodis "blatnoj" "blatnųjų" aplinkos žargonu reiškė vyrišką, sumanų, protingą, apsuksų, teisų, draugišką didvyrį. Kartą paprašiau kaimyno, kad Lomakino svarką (lageryje tai buvo turtas) paslėptų tarp jo sėbro daiktų. Grįžęs į baraką ir neradęs svarko, Lomakinas įsiuto, ėmė mušti vagį Špirką, barako prižiūrėtoją. Tada aš pasakiau, kur jo svarkas. Vos pasirodęs Lomakino sėbras buvo užpultas peiliu ir mirtinai perdurta krūtine išbėgo iš barako, parpuolė ant sniego ir jau nepasikėlė. Rytą Lomakiną išvežė į kalkių gamyklą, kur retai kas išlieka gyvas. Taip mes nuo jo išsivadavome. Vietoje jo įsitaisė astuonioliktmetis Cernovas, bet šis buvo žmoniškesnis...

(Iš TREMTINYS, nr. 17, 1994 m. rugpjūtis)

ŠIŲ METŲ
VASAROS DAINŲ
ŠVENTĖS
ŠOKIŲ
PROGRAMOJE

Abi nuotraukos H. Bitnerienės

GRAŽINTA EVANGELIKŲ
LIUTERONŲ BAŽNYČIA

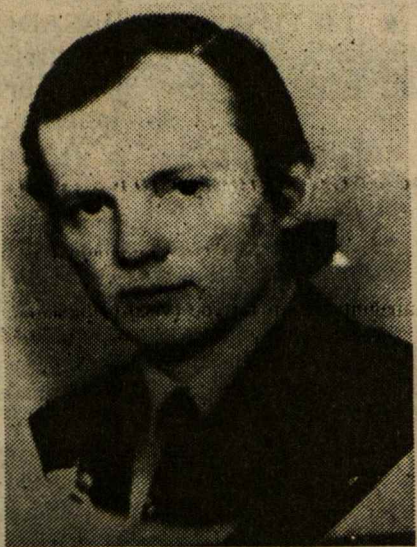
SKUODE po remonto, atidaryta ir gražinta tikintiesiems lietuvių evangelikų liuteronų šventovė. Joje, atitinkamai pertvarkius, vyks parodos, rimtosios muzikos koncertai.

Šioje šventovėje neseniai veikė VYTAUTO VIČIULIO tapybos darbų paroda.

V. Vičiulis, gimęs 1951 m. Skuode apylinkės Jadžiotų kaime, baigė Kaukolikų aštuonmetę mokyklą, Šiaulių Politechnikumą, įsigijo elektriko specialybę.

1989 m. kovo mėn. 3 d. KLAIPĖDOJE, ties Lenino paminklu, jis susidegino, reikalaujamas Lietuvos Nepriklausomybės. Savo užrašuose jis rašė: "...atitrūkimas nuo gamtos, nuo paties pirminio pažinimo šaltinio veda į susvetimėjimą, kaip ir grožio supratimo sušabloninimas ugdo nesavarankišką, neoriginalią asmenybę. Suartėjimas su gamta per įvairių jos tarnų pažinimą ugdo tą nuostatų optimizmą, kuris reikalingas, kad gyvenimas jam taptų prasmingas. O prasmė ir yra turbūt daryti tai, kas būtina".

Ji pažinoję žmonės prisimena, kad jis buvo užsidedęs, tylus, niekada neišsišokdavo. Kartu atrodė, kad jaučia kaltę prieš visą pasaulį. Jei kas nepavykdavo, kaltindavo tik save.

Vytautas Vičiulis

Savo šiluma ir nuoširdumu buvo išskirtinas.

Jis pradėjęs dirbti Klaipėdos restauracijos dirbtuvėse, lankė "Gubojos" Studiją, dalyvavo rengiamose fotografijos parodose, kaip ir kūrybinėse stovyklose, palikęs nemažą savo darytų meninių nuotraukų. 1987 m. jis daug dirbo, kuriant poeto Vytauto Mačernio Muziejų. Vytauto Vičiulio darbai eksponuoti Japonijoje buvusiose tarptautinėse marinistinio meno parodose laimėjo pripažinimą ir buvo apdovanoti diplomais.

Deja... Vienas jo pažįstamas sakėsi matęs Vytauto pieštą eskizą. Jame pavaizduota Lenino statula, o šalia kažkokia krūvelė. Gal pelenų... O nedaug tereikėjo palaukti, tik iki 1990 metų KOVO 11-tosios

valgykloje iš menkutės kibirkštėlės keletą sykių kilo tikros batalijos tarp Kaukazo ir Vidurinės Azijos. Bet štai, pasistiprinome, kiek kam teko, žygiuojame į gamyklą.

"Vzvod"- rėkia seržanto padėjėjas Machmudas Dadažanovas, - neslysu vzvoda!" (Būry, - atseit, - negirdžiu būrio!). Ši komanda reiškė, kad valdžia pageidauja paradinio, vieningo batų trenksmų žemę. Bet nuvargusiems žmonėms išklypusiais auliniais ne visada pavykdavo jį išgauti, ir dėl to ne kartą buvome vaikomi. Dadažanovas - iš prigimimo švalnaus būdo kirgiziukas, sunkiai išspausdavo iš savęs tą piktumą, be kurio seržantas mūsų kuopoje - ne seržantas, "Pesniu zapevaj!" (Dainą uždainuok!). Tai - antra dažna bausmių, vaikymų po stepę, šliaužiojimų po aikštę priežastis. Nelengva vergams dainuoti pakiliai, džiaugsmingai ir griausmingai, o būtent tokios dainos reikalauja Satarovo štabas ir seržantas. Ir vargas būdavo būriui, kuris, apsidairęs ir nusprendęs, kad vadovybė negirdi, išdainuodavo visą kelią iki gamyklos negarsiai, nedariniai, tęsiamai. Dar didesnės sankcijos laukė po darbo tų, kurie išdrįsdavo prasišinti tą atstumą tylėdami. Satarovas dažniausiai kažkokiu būdu sužinodavo, ir "nusikaltėliai" atsiimdavo savo porciją.

Na štai, ir gamykloje. Persirengiame, stojame į savo vietas, sukaukši kapoklę, sugaudžia presas. Rankos vėl laksto konvejerio tempu. Stveri 5-4 juosta slenkančias plytas. Minkštos, šlapios, ką tik užmaišytos prese. Atsargiai, kad tik nesuskiltų, dedi ant vagonetės rėmelio. Paskui dar penketą, dar, dar. Ir taip, kol užpildysi vagonetę - suguldysi 264 plytas. Paskui skubėk prisitraukti kitą vagonetę, pradėk iš naujo, žiūrėk, kad plytos neužkimštų konvejerio ir nepasigirstų "matuskos". Man jos skaudesnės už smūgius. Reikalaujama per pamainą užpildyti per 100 vagonėčių, ir tai dar negarantuojama plano įvykdymo. Neaišku, kiek nueis į broko dėžes džiovinant, degant, kraunant, kokių plūdimų, bausmių, šlykščių patyčių už tai susilauksi me rikiuočių metu. Nieko... Nieko... Dar yra kažkur Lietuva... Prisiminate, bičiuliai, kaip po gerų rekolekčių ar kitom panašiom progom paspėliodavom - ką ruošia mums gyvenimas, kas mūsų laukia, Viešpatie, kuris esi pati geroji Būties Esmė? Dabar stebuklas atrodė, kad žmonės gali kalbėtis ir nėsyk nenusikeikti, nesmeigti vienas kitam pasimėgaudami nirsu ižeidimu... Ak, užsimasčiau, pradėjau lėčiau imti plytas. Skysto molio pliūpsnis i vėidą - "bystrei!" (greičiau!). Reikia paskubėti, nestumti žmonių i nuodėmę. Kitą vagonetę... Ne nuo smūgio skaudu - nuo neapykantos, kuri nukrato kaip elektros srovė, tarsi persiduodama su purvo saują iš atsainiai ją bloškusios rankos. Tokiais akimirkšniais kaip niekad imli pasidaro mintis, malda, viduje tyra ir aišku, lyg būtų atsivėrę tavo sąmonėje slėpėję šviesos klodai. Tyliau ir dirbu toliau, greičiau.

Penkios plytos. Kartais naktimis sapnuojasi plytos, vagonetės, ir nežinai, ar tai sapnas, ar tikrovė, ir pabundi pavargęs, kaip po pamainos. Penkios plytos, kitas rėmelis, nauja vagonetė, pribėgti, padėti išstumti vagonetę jau užpildytą ant elektrovezio, ratai klimpsta molyje, greičiau prie kitos vagonetės.

Kresteliu iškaudusias rankas, žvilgsnis i pažįstamą skylę gamyklos sienoje. Dar juoda. Prieš rytą jinai iš pradžią vos imanomai pamėlsta, paskui tolydžio žydrėja, kol užsiplieskia gelsvai balta dienos šviesa, zadancia pamainos pabaiga. Pasisprengsėdamas gaudžia presas, konvejeriu slenkancią teslos juostą kapoja automato styga, plūstasi pavargę žmonės. Štai ką slėpė ateitis, štai kas laukė anapus mūsų ir šiaip ir taip kilnotos užuolaidos... Ir nuostabu - kaip iš viso šito Dievas leidžia augti gėriui - gilėja požiūris i save ir kitus, atsiranda maldos poreikis, įvertini tai, ką ankščiau taip menkai pažinai - tėvų meile, įvertini tai, ką ankščiau taip menkai pažinai - tėvų meile, taurių žmonių gerumą, Bažnyčią, Tėvynę. Kiek dar reikia pačiam su savimi padirbėti, kad nors kukliai už visa tai padėkočiau! Nemažėdami tebelankė laiskai, tėvelių ir draugų siuntiniai. Praturtėjęs kasdienio būtinumo reikmenimis, - vokais, popieriumi, rašymo ir skutimosi priemonėmis - dalindavausi su visais, kaip sakoma konstitucijoje, neatsižvelgiant i rasinį, tautinį, religinį ar partinį priklausomumą. Juk galbūt Dievas pirmą ir paskutinį kartą leido gyvenimo keliu greta jų pažėti - tegul geru žodžiu minės Lietuvą ir jos tikincius žmones.

Rudenio krūtinėje atsidaro duriantis skausmas, visą laiką jaučiau didelį nuovargį, bet lengvatų neprašiau. Juk ne kartą prieš rikiuotę girdėjau vado mėgstamą aukšinę mintį: "I armiją jus pasaukė ne sirgti, o dirbti". Tačiau tąsyk su šiuo "soclenktynių" principu teko prasilenkti. Išgirdome - keletas kareivių išgubenti ligoninėn, sunkūs žvelgiant i rasinį, tautinį, religinį ar partinį priklausomumą. Juk galbūt Dievas pirmą ir paskutinį kartą leido gyvenimo keliu greta jų pažėti - tegul geru žodžiu minės Lietuvą ir jos tikincius žmones. Rudenio krūtinėje atsidaro duriantis skausmas, visą laiką jaučiau didelį nuovargį, bet lengvatų neprašiau. Juk ne kartą prieš rikiuotę girdėjau vado mėgstamą aukšinę mintį: "I armiją jus pasaukė ne sirgti, o dirbti". Tačiau tąsyk su šiuo "soclenktynių" principu teko prasilenkti. Išgirdome - keletas kareivių išgubenti ligoninėn, sunkūs žvelgiant i rasinį, tautinį, religinį ar partinį priklausomumą. Juk galbūt Dievas pirmą ir paskutinį kartą leido gyvenimo keliu greta jų pažėti - tegul geru žodžiu minės Lietuvą ir jos tikincius žmones.

APSISPRENDIMAS

/ Iš kun. ROBERTO GRIGO knygos

REKRŪTO ATSIMINIMAI/

(Tęsinys)

Mačiau skausmą Motinos veide - ko ta lietuvi neiškenčia! Pakartočiau savo atsisakymą kariauti prieš nekaltus žmones. Ir čia nustebino "Pusbrolis". Jis su tokia inteligencija, savo orumo jautimu, taisyklinga rusų kalba išdėstė mūsų, katalikų, pažiūrą ir laikyseną visais paliestais klausimais, kad buvo galima pamanyti - kalba mažiausiai Nepriklausomos Lietuvos Respublikos ambasadorius! Su atitinkama pagarba Satarovas ir priėmė jo žodžius ir daugiau neitikinėjo. "Pusbrolis" tonas buvo toks, tarsi mes galėtume kelti sąlygas, o ne mums. Štai čia menas - "nelaisvoje šalyje elgtis kaip laisviems žmonėms!"

Atsiveikiname prie dalinio vartų, prie kelio, vedančio į gamyklą. Žinojau, kad svečiai išsiųžs sunkų klausuką dėl grasinimo Afganistanu. Tačiau ašaros ši kartą nenuriedėjo. Reikėjo kaupti ryžtą ateičiai.

Darbe ir dalinyje gyvenimas sruvo įprastom vėžem. Vien Čimkento hauptvachoje pastebėjau naujovę: kai sėdėjau pirmą kartą, po neįvykusios priesaikos, medinės lentos - gultai kameroje būdavo visą laiką, tik dieną draudė ant jų gulėti. Dabar sugalvota gudriau: dieną lentas išnešdavo, vakare atnešdavo i kamara. Iš kalinio buvo atimta bet kokia "nelagalaus" poilsio galimybė.

Pasikeitė kuopos politinė valdžia - atvyko naujas žamopolitas, energingas kazachas Syzdykovas. Šis neleido tyčiotis iš savęs, bet jautė saiką ir pats - bendraudamas su kareiviais, lazdos neperlenkė.

Saulės atokaitoje jau buvo +45° Celsijaus, gera dirbti trečioje pamainoje, nakti, tačiau miego laikas dieną, ir kol užmiegame, čiūžinius nors grėžk nuo prakaito. Antroje pamainoje atvirksčiai - kaistame darbe, miegame normaliai. Pastebėjau idomų dalyką - kuo sunkesnis derbas, tuo lengviau susikaupti meldžiantis, mažiau išsiblaškytų. Kas dien - tie patys "Padjom", "stroitsia", "ravneis", "smirno" (Kelk, rikiuotis, lygiuot, ramiai). Paskui iš rikiuočių aikštės - "pravoje plecio vperiod", "šagom marš", "na mieste" "stoj", "golovnyje ubory sniatj" (desini peti pirmyn, žengte marš, stot, kepure nusimti!). Prie valgyklos stovi love lis su chloruotu vandeniu. Tai šių metų išradimas, siekiant apsisaugoti nuo epidemijų. Mazgojame rankas, "spravo po odnomu"(iš dešinės po vieną) einame i valgyklą. "Sadisj, razdatčik piščj, vstati!" (Sėst, maisto dalintojas, stot!) - vis nesotūs, ir čia dažnai prasidėdavo kova už būvį. Karininkai, stebėdami barnius ir net peštynes prie stalo, atsidusdami sakydavo, kad karo sąlygomis mes, ko gero, vie- ni kitus išsišaudytume. Ir tai buvo panašu i tiesą, nes

• Estijos Užsienio reikalų ministeris šią vasarą Otta-woje pasirašė Kanados-Estijos prekybos sutartį.

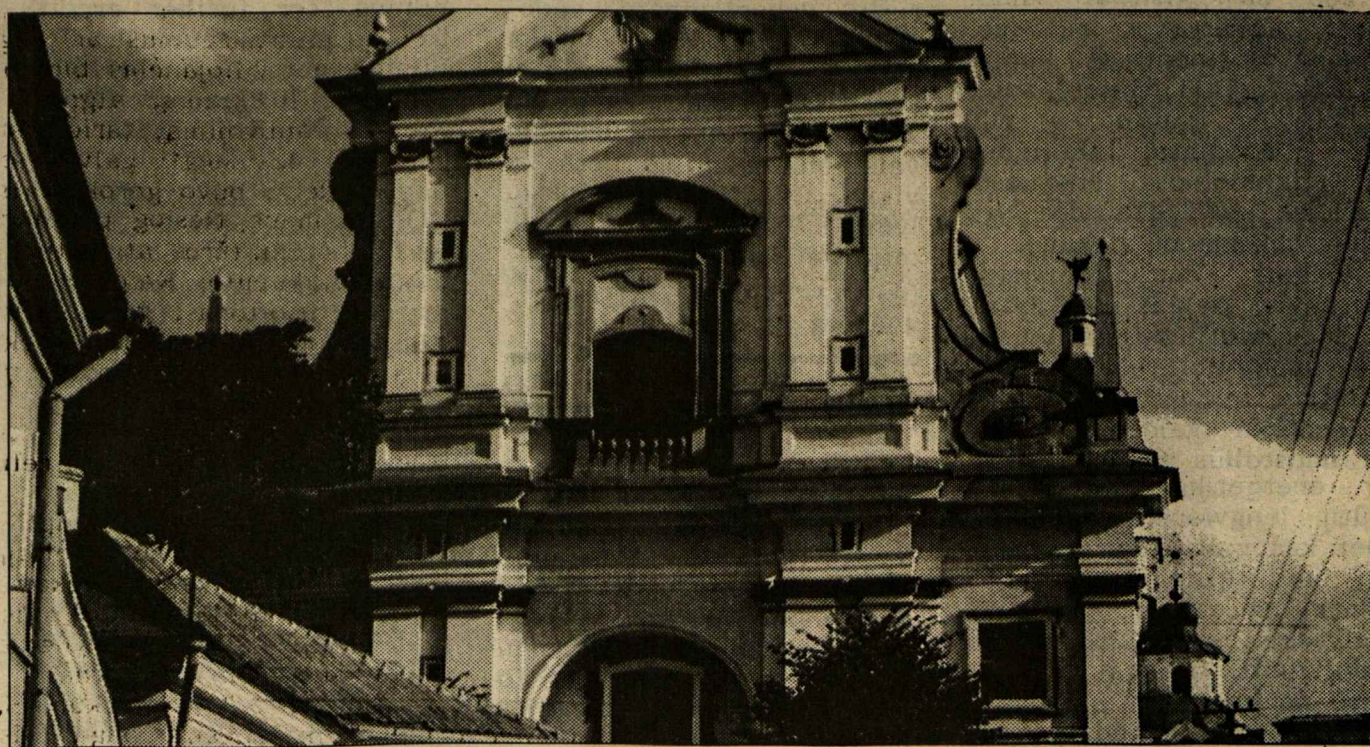
KENGŪRŲ DAUGIAU,
NEGU ŽMONIŲ

Australijoje yra apie 17 mil. gyventojų, ir dvigubai tiek kengūrų, kurios pasidarė labai žalingos - suryja derlių, sulauzo užtvartas ir užblokuoja kelius.

Kengūros veisiasi stipriai, nes yra ivesta daugelis vandens tankų gyvulininkystės ūkiui per visą Australiją. Tokiu būdu jos išgyvena nenukentėdamos sausrų laikotarpi, kurio metu seniau natūraliai įvykdavo atranka ir jos taip greitai neplisdavo. Kengūrų invazijai pristabdyti yra leidžiama jas šaudyti. Jų kailis naudojamas odos išdirbiniams ir kilimų verpalams, o mėsa perdirbama naminių šunų ir kačių maistui.

Daugėja kengūrų kepsnių ir maltos mėsos pasiūla bei vartojimas žmonėms. Mėsa neriebi, skoniu panaši i briedieną. Australijos vyriausybė dabar išduoda leidimus kengūrieną gaminti restoranuose.

Japonija jau pradėjo importuoti kengūros mėsą ir tie, kurie jas medžioja, gali per naktinę medžioklę (geriausias laikas) uždirbti apie 150 dol.

Welcome to Vilnius.
We fly you there
7 times per week.

Lufthansa has daily flights from 5 Canadian gateways to Germany. From there, convenient same day, non-stop connections to Vilnius, 7 times per week.

So, if you are in a hurry to get to Lithuania, nobody flies you there more often. For information call your travel agent or 1-800-56-FLY-LH (in Toronto 368-4777).

Lufthansa

Lufthansa is a participant in the Canadian Plus Mileage Program.

APSI SPRENDIMAS

/ Is kun. ROBERTO GRIGO knygos
REKRŪTO ATSIMINIMAI/
(Tėsinys)

(.... atkelta iš 4 psl.)

antroji statybinė kuopa "skolinga" valdžiai, ir vėl užvirė spartuliškas darbas. Škart administracinės prievartos ne-reikėjo - ją pakeitė namų ilgesys...

Toku tad metu mane priglaudė Čimkento palatos. Tarp pacientų kareivių sutikau daug lietuvių, taip pat ru-deninės geltos aukų. Kai pasakojau jiems apie savivalę ir nežmoniskumą Badamo gamykloje, niekas nenorėjo tikėti. Man savo ruožtu buvo sunku patikėti, kad gali būti kitaip.

Ligoninės vaistų asortimentas buvo labai jau skurdus, tad gydytojos vizitatorės be paliovos kartodavo, kad vienintelis vaistas mums yra dieta, kuo daugiau skysčių ir gulimas režimas. Girdavo tuos, kurie nesiverždavo į kie-mą, į gatvę, o visą mielą dienele tyso-davo lovose. Keis-tas reikalavimas, kai esi ipratęs girdėti: "Poka neza-kon-čite - spatį nikto ne budet!" (Kol nebaigsite - niekas ne-miegos!). Remontavo mane 21 dieną. Per tą laiką minėto-ji medicina, lašelinės išplovė geltonąjį užkratą, ir lapkričio 9-ąją, kaip tik per antrojo Mamytės apsilankymo metines parsiradau į Be-amo plytų kepmo batalioną. Nors vadas reikalavo planą įvykdyti iki raudonų švenčių, priešingu at-veju, zadėjo užlaikyti iki "gruodžio 32-os dienos", tačiau kuopą rađau stachanoviškai tebedirbančią. Tiesa, discipli-nos gniaužtai vis dėlto buvo gerokai atslaidę: baigęs skaiciavimai pagal vardini sąrašą, nakvodavo kas norėjo - pas civilius pažįstamus, pakriko rikiuotės, dainos, priva-lo-mieji pagarbos reiškimai vadams... Ir pastarieji visų šių nusikaltimų disciplinai stengėsi nebematyti. Buvo jau ki-tas zampolitas - kazachas, Panabekas Taižanovas, žmogus paskirtas išbūti privalomąją tarnybą po kažkokių mokslų baigimo. Būdo nepikto, inteligentiško, jis sunkiai drausmin-davo savo vertę pajutusius "dembelius". Jį, matyt, spaudė iš aukščiau, kad mane "auklėtų", todėl kartkartėmis kvie-davo pokalbiams. Jo pasaulėžiūrinių žinių lygis buvo ipras-tas tarybinių mokyklų absolventams, tačiau be to bolše-vikinio fanatizmo. Kartą zampolitui aiškinant apie religi-jos žalą, sakau:

- Žiūrėkite, marksistai tvirtina, jog tiesos kriterijus yra gyvenimo praktika. O ką rodo toji praktika? Karei-viai, kuriais jūs man dažnai skundžiatės, kurie vieni kitus apvaginėja, nedirba, musasi, geria - yra 100% netikintys. Daugelis - komjaunuoliai. Jie niekuo nesidomi, dėl jų nusikaltimų nuolat gresia nemalonumai jums, šių žmonių interesų centras - degtinė ir ištivirkavimas. O manimi jūs pasitikite, nes žinote, kad nepavogsiu, nepasigersiu, nepa-darysiu nusikaltimo. Negiriu savęs, nes tai ne mano nuo-pelnas, o tikėjimo, kuri išpažistu. Tad ką rodo gyvenimo praktika? Kristaus tikėjimas daro žmogų geresnį, o jūsų, komunistinė ideologija - nedaro. Ir išvaizduokite - ar reikėtų jums tiek keiktis, nervintis, jeigu visi dalinio ka-reiviai būtų mano pažirū?

Nustebęs zampolitas pažūrėjo į mane.

- Tada mūsų, karininkų, nereikėtų, - su nuosirdžiu išitikinimu atsakė jis.

- Tai kuo kenksminga religija? Kodėl stengiatės mane "perauklėti"?

- Tu teisus, aš negaliu tavo argumentų paneigti, - dar didesnei mano nuostabai, sutiko karininkas. Koks nors sau-gumietis ar net pedagogas Lietuvoje niekada šito nebūtų pripažinęs, netgi priremtas prie nepaneigiamų įrodymų. Taižanovas betgi kasdien bendravo su šimtaine ateizmo išauklėtų žmonių, matė, kas tai per liaudis, ir negalėjo nematyti, kuo nuo jų skiriasi tikintysis... Taigi, versti ma-ne į valstybinę religiją liuovėsi. Gincuose mėgdavau priminti, kad studijavau marksizmo filosofiją institute, penke-tais laikiau egzaminus ir mano religingumas tik sustiprėjo pažinus klasių kovos mokslo primityvumą. Dar pacytuoda-vau kuri nors partijos klasika, ir taj visiškai užciaupdavo burnas "auklėtojamis", nes Lenino raštų žinovai jie nebuvo.

Persirgus gelta, sunkus darbas bent 6 mėnesius nepata-riamas. Taip rašoma gydytojų rekomendacijoje, kurią atsi-vežiau iš Čimkento. Į darbą manęs jau nebevarė - pasky-rė lankytojų kontrolės punkto budinčiu. Išbandymą vargu vėl pakeitė išbandymas "geru gyvenimu", nes budėtojo postas ir buvo vienas iš privilegijuotųjų. Dalinyje jau mar-siravo naujokėlių būriai, jiems komandavo seržantais tapę

mano šaukimo vyrai - čečėnai Curajevas, Paizulajevas, vėliau ir ingušas Mucolgovas. Lapkričio antroje pusėje iš-važiavo į namus senoji kuopa. Ir linksma ir graudu buvo žiūrėti į tą žmogiškąją tustybę: kaip kas mokėjo, kiek kieno finansai ir fantazija nešė - kūrė, puošė "dembeliš-kają" savo uniformą. Kitų tas darbas buvo jau prieš me-tus pradėtas. Draudžiamuosius "nestatutinės" uniformos atributus slapstydavo gamykloje, vogdavo vieni iš kitų. Ir vis dėlto, kai susirinko paskutinei rikiuotei aikštėje, kai sustojo kas išsižergę, kas visą krūtinę atsisagstę (kai dve-jus metus buvo verčiami ne tik viršutinę sagą, bet ir geležinį kabliuką pakaklėje užsisiekti), kas rankas susibru-kę į kišenes - tai buvo kažkoks jaudinantis ir bendras mūsų, paprastų žmonių, triumfas prieš diktatūrą, katorgą, kuri štai pasibaigė, kuri štai jau nebegali įsakinėti, baus-ti ir sulaukyti... Betgi ir buvo ko pasižiūrėti! Sakytum į paradą susirinko visų laikų, visų armijų atstovai: siauros, įvairiausių medžiagos rūšių kariškos kelnės, figūrą išryški-nančios, apsiūtos palaidinės, šlifuoti, "kokybės ženklų" papuošti diržai, karininkiškos kepurės, ševronai, antpečiai su auksinsiais kutais, epoletai, raudoni sagų antsiuvai, o metalinių ženkliukų per naktis šlifuo-tų šalkalvių dirbtuvė-se, o sportinių - karinių apdovanojimų! Ypač pasižymėjo kaukaziečiai: mėlynas ir raudonas aksomas vietoj palaidi-nių pamusalo (vasarą teko atsakantie palakstyti po stepe-taciau kas atrėžė gabalą aksomo nuo kino salės uždangos taip ir liko neaišku). Vienas gruzinas antpečiuose ir šev-rono vietoje sugebėjo netgi mažus veidrodelius įsisiūti... Kai kurie svyrinėjo girti. Satarovas atidavė charakteristi-kas, ir, atsiučiavę su pasiliekančiais pažįstamais, svaig-dami nuo dvejus metus sapnuotos tikrovės, jie sulipo į au-tobusą.

Maldoje linkėjau visiems, ir tiems, kurie buvo užgavę, prasmingesnio gyvenimo. Paskui teko girdėti, kad daugelį "dembeliškai" išsiųsciusių pažįstamų priglaudė Taškento hauptvachtą, kurioje nubyrėjo visi paapuosalai. Keletą girtų išsodino iš traukinio Arysėje, ir jie grįžo į Badamą laukti, kol namiškiai atsūs pinigų kelionei. Likome mes-pavasario "dembeliai" - ir būrys naujokų. Lankytojų kont-rolės punkte budėjome dviese, parą pasidalinę į dvi lygias dalis. Mane pakeisdavo Čimkento rusas Dimitrijus Bepal-ko, atėjęs į dalinį pusmečiu vėliau ir iki šiol dirbęs salt-kalvių brigadoje. Teko girdėti, kad tarnybą vaikas pra-dėjo kažkur prie Amūro, tačiau jo tėvas dirbo Čimkente saugumo majoru, todėl nieko keisto, kad Dima netrukus atsidūrė pas mus. Buvo valdingas, gudrus ir gana rafinuo-tai žiaurus. Dažną šeštadienį važiuodavo praleisti į na-mus.

Budinčiamam nereikėjo laikytis bendrosios dienotvar-kės, lankyti užsiėmimų. Primiršau nuolatinis gamyklos dienų palydovus - nuovargį ir alkį, komanduoti man "sau-kimo broliai" neturėjo teisės, o ir karininkai jau pro pirš-tus žiūrėjo į nusizengimus statuto formalumams. Bet, giliai žvelgiant, staigus materialinės pusės pagerėjimas slėpė daug pavojų ir pagundų, nuo kurių anksčiau gynė fizinis išsekimas, nuolatinė persekiojimo būseną. Jau vien žinojimas, kad bet kuriuo atveju seržantas duos naujoką tavo darbu atlikti, tereikia paprašyti... Daug laisvo lai-ko... Galimybė teisėtai vaikščioti po Badamą, visas išskir-tinės padėties pajautimas... Prašiau Dievą, kad ir dabar duotų jėgų plaukti prieš srovę. Pasibaigė vargo egzaminas, prasidėjo išbandymas lengvatomis. Ir jis galbūt daug pa-vojingesnis, nes žinote, kaip skatina žmogišką puikybę galėjimas įsakyti, vaizdas, kai tau, neseniai visų ujamam ir išnaudotam, karantine išgašdinti naujokai atidavinėja pa-garbas?! Jie be seržantų leidimo žingsnio nedrįsta žengti o tu keli, guli, valgai, vaikštai nepriklausomas nuo bend-ros dienotvarkės, be rikiuotės, be komandų - ir jau vien tai jų akyse daro tave dideliu ponu. Teisingai byloja žino-mas anekdotas, kad armijoje "dembelio" laipsnis aukštes-nis už generolo... Kiek galėjau, stengiausi "senio" privile-gijas naudoti naujokėlių naudai, pasakyti drąsinanti žodį, pasidalinti pusantramete patirtimi. Užtat vėl likau "balta-varna", kvailu keistuoliu vienmečių akyse. Jiems atrodė nepajudinama teisybė už tarnybos pradžioje patirtas nuo-skaudas "atsigriebti" ant jaunųjų kailio. Ir taip tasai vy-resniųjų kareivių teroras, engimas estafetė perduodamas iš kartos į kartą, kaip koks praeiktas palikimas: aha, mane žemino, vargino, tyčiojosi, dabar atėjo mano eilė! Kokia siaubinga pragaro gudybė! Ir greitai seržantais tapę mano vienminčiai išmoko taip rėkti ir kitaip rodyti galią, kad sunku buvo juos atpažinti. Dar vakar užvakar patys vyresnių kareivių pašėpimai, nešaukiami kitaip kaip "molodoj" (jaunas), šiandien jie skendėjo neprieina-moje didybėje, kalbėjo su pavaldiniais pašaiptu - pakeltu

kome į prezidentės rezidenciją Besastadire. Buvo pakvie-s-ta dar keletas prezidentės bičiulių filologų (ji pati filolo-gė). Pradžioje paprašiau prezidentę atsakyti į keletą klausimų. Žinoma, pirmiausia paklausiau kaip prezidentė ver-tina tuos nepriklausomybės metus, kokios viltys pasiteisi-no, o ko nepavyko pasiekti. Prezidentės apie tai daug mąstyta ir kalbėta šventės metu. Ji prisiminė, kaip skur-džiai gyveno islandijos gyventojai. Per 50 metų pavyko sukurti modernią visuomenę. Nepriklausomybė suteikė žmonėms pasitiekėjimo savimi, o tai virto energija: "Da-bar mes galime!" Niekas nelaukė jokios pagalbos iš ša-lies. Visiems pakako darbo, atsirado technikos, išsiplėtojo energetika. Techninė revoliucija nenutraukė ryšių su tau-tos saknimis. Tai labai svarbu, nes techninės revoliucijos užklumpa mažas tautas netikėtai ir jos sutrinka. Buvo sukurta švietimo sistema, atsirado simfoninis orkestras, aktyvūs tapo menininkai. Atsivėrė durys į pasaulį. Atsi-sakius izoliacijos vis dėlto pavyko išlaikyti tautos identi-tetą. Gal tai senamadiška, bet kol gyva islandų kalba, reikia ir toliau verpti siūlą, jungianti mus su praeitimi. Kai kas baiminasi, kad jaunimas labiau domisi svetim-a kultūra. Jauni iš tikrųjų kvailioja, bet paskui grįžta prie savo kultūros.

Kėlia nerimą tai, kad dabar, kai gyvenimo lygis aukš-tas, žmonės pradėjo pamiršti, kiek tai kainavo kartai, kuri paskelbė nepriklausomybę. Daug vargę žmonės kar-tais per daug nori duoti savo vaikams, praranda saiko jausmą. Laisvė labai įpareigoja, su ja reikia elgtis atsar-giai. Jeigu neturėsi laisvės saiko, gali pasidaryti atsisky-rėlis. Dabar mums reikalinga apsispręsti, kur toliau eiti (ar prisidėti prie vieningos Europos, ar ne). Respublikos jubiliejus gerokai suvienijo: Tingo lauke prezidentė jautė, kaip žmonės užkrėtė vieni kitus šventės nuotaika.

Islandija - pasaulio mozaikos dalis. Prezidentė palygi-no savo šalį su kristolu lašu, pakibusiu dangaus skliaute. Reikia taip elgtis, kad jo niekas nesudaužytų, kad per jį nepersiristų ir jo neužgožtų kiti pasaulio mozaikos akme-nys.

Iškilo žvejybos keblumų, nes žuvies gaudoma daugiau negu galima. Atsirado bedarbių. Kai kas mano, kad sve-

Robertas Grigas išleistuvių dieną 1992.05.13, prie savo-norio paminklo tėviškės Leipalingio kapinėse.

tonu, būtinai perklausdami: "Čto?! Čto ty skazal?!" Taip naujokas pasijunta mažas ir menkas, suabejoja, ar apskri-tai turėjo teisę ko nors teirautis.

(bus daugiau)

/iš Igno Končiaus "ŽEMAIČIO ŠNEKOS", I t./

KUNIGA I K Š Č I A I

Kunigaikštis IRENĖJUS OGINSKIS (1808 - 1863), gimęs Florencijoje (motina italė), magnatas, savo valdose įvedęs kai kurių reformų, siekdamas pakelti savo dvarų pelningumą. RIETAVE įsteigė žemaičių dėstomąją kalbą Žemes Ūkio Mokyklą, kurioje mokė Laurynas Ivinskis; įstei-gė taupomąją kasą ir kt. 1863 m. sukilime nedalyvavo, nes palaikė caro valdžią.

Tariamoji jo mirtis (esą, buvęs palaidotas kitas jo vietoje) ir jo slaptas laikymasis dvare - tai tik legenda. Jam mirus, dvarus valdė jo sūnūs : BAGDONAS - Rietave MYKOLAS - Plungėje.

Apie kunigaikščius Oginskis daug ko galėjo prisi-klaustyti.

Esą, Rietavo kunigaikštis Bagdonas Oginskis sykį už kažką vakarop pas save vienam bajorui sumokėjęs pen-kis auksinius rublius. Iš bajoro rankų tas pinigelis iškritęs ir pariedėjęs. Bajoras pasilenkęs ėmė pinigėlio ieškoti. Kunigaikštis, išėmęs iš kišenės dvidešimtpenkrublinę, susu-kęs į triūbelę, uždegęs ir šviečiąs bajorui: " Ieškok, ieš-kok".

Bagdonas Oginskis pats visą savo žemę valdė. Dir-bamoji buvo suskirstyta dvariukais. Bet kuris dvariukas turėjo savo ūkvedį. Ūkvedys neturėjo teisės pats tvarkytis, viskas buvo pasakoma iš Rietavo: kada ką sėti, pradėti šienauti ar kokius kitus darbus . Dėl to ūkis nesisekė. Tik vienas ūkvedys - Danilevičius - tebuvo patikėtas pats vesti ūkį visus darbus. Iš jo kiti gaudavo ir sėklų, ir gy-vulių, padargų. Jo vedamajame ūkyje buvo visako. Visur buvo tvarka ir gražu.

Kunigaikštis mėgdavo, be kita ko, pavasariais atvažiuoti, kai tetervinal ulbavo. Žinoma, kurio ūkio ribose nebuvo tetervinų. Tetervinų ūkių vedėjai turėjo įruošti gurbus medžiotojams pačiose gerosiose vietose ir laukdavo atvyks-tančio kunigaikščio.

Vieno ūkio ukvedys buvo Jonas Urbonas. Sykį, sako Urbonas, atvažiuoja kunigaikštis, sustoja kiemo viduryje, iš karietos nelpia, - suprask, piktas. Pribėgu, sako, šaukia kunigaikštis: "Duokš baudų knygą". Bara. Sako, kad aš apsilėdęs: neprižiūrįs kunigaikščio miško ir t.t. Pasirodo, miško pakraštyje kunigaikštis pastebėjo paršelį. Sustabdė važiavimą, pririšo arklius, ir pats kunigaikštis su vežiku ir parišiu (greta vežiko visuomet sėdėdavo uniformotas vyrras su trimitu skelbti, kad kunigaikščiui duotų kelią) ėmė gaudyti tą paršelį. Pagaliau sugavo, įsidėjo į karietą, ir važiuoja su paršeliu užsidaręs.

"Štai,-sako, kiauless mano mišką knisa, o tu nežiūri.. Į baudų knygą įrašė nustatytas 50 kapeikų pabaudos, to paršelio savininkui. Tuoj atplasnojo senikė, to paršelio savininkė. Puola ant kelių prieš kunigaikštį, su ašaromis prašo dovonoti pabaudą. Kunigaikštis pasakė: "Čia ne mano dalykas, prašyk Urboną. Aš negaliu iš knygos išbraukti". Nedovanojo. (bus daugiau)

tur žolė žalesnė, ir išvyksta. Sparti urbanizacija - gyven-tojų daugumą telkiasi Reikjavike. Reikia tikėtis,jog giminy-s-cės ryšiai ir žinojimas, kad Islandijos visuomenėje žmogus niekada nesijaučia vienišas, padės išspręsti ir minėtas problemas, išlaikyti pusiausvyrą.

Paklausta, kodėl būtent Islandija pirmoji pripažino Lie-tuvos Respubliką, prezidentė nedvejodama atsakė, jog todėl, kad dar gerai prisiminė, ką reiškia neturėti laisvės. Islandijai buvo lengviau: buvo 25 metų laikotarpis, kuri visuomenė gerai panaudojo, ji augo, brendo kaip vaikas, kuris žino, kad taps suaugusiu. Buvo ir žmonių, kurie ėmėsi atsakomybės brandinti visuomenę ir rengti ją le-miamam žingsniui.

... Užsimezgė kalba apie pasakas ir žmogų jose. Kaž-kas prisiminė Islandijoje populiarius vaiduoklius. Ir pasipy-lė tradicinės sakmės! Pasakojo visi- ir svečiai, ir prezi-dentė. Intonacijos tokios pažįstamos, mūsiškos. Prezi-den-tė pasakoja sakmes! Tai įmanoma tik Islandijoje, šalyje, kuri gal vienui viena pasaulyje geba sujungti visiškai prie-šingus dalykus - jaukią buitį ir atšiaurią gamtą, modernią techniką ir archaiskas tradicijas, didelio pasaulio pažini-mą ir mažos tautos istorinę atmintį, svetimų kalbų mokė-jimą ir nuolatinį rūpestį gimtosios kalbos būkle.

Kai iš lėktuvo vėl pamaciau spindinčią salą, apsuptą mėlyno dangaus ir okeano, supratau, kaip taikliai prezi-dentė palygino savo šalį su kristolu lašu. Nejučiomis pri-siminiau kažkieno seniai Altajaus kalnų uoloje iškaltą šūksnį: "O didysis mėlynas dangau, prašau tavęs..."

(Iš LITERATŪRA IR MENAS, 1994 m., rugpjūčio 20)

Šis tas apie Islandiją

Kodėl jiems pavyko

Islandijos žmonių gyvenimas staigiai pasikeitė. Dar XIX a. pabaigoje daugelis gyveno mazuose iš durpių su-krautuose nameliuose. Daugiausia padaryta per nepriklau-somybės metus. Kaip teigia Arni Bergmanas, nepriklauso-mybės paskelbimas sutvirtino tautos išitikinimą: "Mes viską galim!" Labai svarbu, kad "skrybpos" su Danija buvo laipsniškos ir kultūringos. Respublikos paskelbimą pirmasis pasveikino Danijos karalius. Daniją gražino Islan-dijai neikainojamas "Edos" ir sagų rankraščius, kai tik buvo sudarytos tinkamos sąlygos - pastatytas specialus institutas. Islandijos ryšiai su Danija ir dabar patys tvir-čiausi: mokyklose iki šiol dėstoma danų kalba.

Lemiamos reikšmės turėjo ir tai, kad islandai - nuo senų senovės raštinga ir istorinę atmintį turinti tauta. Dar XII ir XIII a. jie užrašė pasaulinės kultūros sėde-vrus - germanų "Edą" ir sagas. Pasaulis ir net jų mokslinė analize Islandijoje ir dabar domisi daug žmonių. Nors nuo 1966 m. Islandija turi televiziją, noras skaityti nepraras-tas: kasmet išleidžiama po 15-20 romanų ir jie išperka-mi. Raštingumas padėjo perimti technikos naujoves. Be-veik kiekvienuose namuose - garso įrašymo įrengimai ir kompiuteriai (tačiau visi iš svetur atkeliavę daiktai vadi-nami nepasiskolintais, o islandiškais vardais).

Šalia kitų dalykų svarbu buvo ir tai, kad Islandija gana izoliuota ir pirmuosius žingsnius žengė visiškai sa-varankiškai, ir tai, kad jai niekas netrukėdė.

Dvi valandos su prezidentė

Moterys Islandijoje labai svarbios. Pakanka prisiminti Altingo pirmininkę, Reikjaviko merę, daug kitų veikėjų. Pati populiariausia šalyje jau keturiolika metų esanti Res-publikos prezidentė Vigdis Finnbogadothur. Šią elegantiš-ką ir su visais vienodai malonia moterį daugelis vadina tiesiog vardu - Vigdis. Nors tenka bendrauti su karaliais, premjerais ir prezidentais, ji nė kiek nenutolo nuo savo senų draugų. Kai viena prezidentės mokyklos draugė jai papasakojo apie mane, prezidentė panoro susitikti. Taip jau po švenčių vieną pavakarę kartu su Bergmanais nuvy-1994. IX. 20

Lietuvių Namų
Žinios

● Rugsėjo 5 d. LN sekmdienio popietėje dalyvavo 200 žmonių. Svečių knygoje pasirašė 1 iš Lietuvos, G. ir J. Palukaičiai iš Cleveland'o, JAV.

Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos pirmininkas V. Dauginis.

● Svetainė LOKYS nuo dabar atidaroma 11 val. ryto.

● Slogos Namams aukoj: \$40,- Vanda Balnienė a.a. Juozo Birgelio atminimui.

● IŠGANYTOJO P-jos Moterų Draugijos susirinkimas vyko rugsėjo 15 d., kur buvo aptarta metinė veikla.

Rugsėjo mėn. 18 d. pamaldas laikė kun. J. Calitis, o rugsėjo mėn. 25 d. kun. A. Žilinskas.

Įvairiais reikalais prašoma kreiptis į P-jos valdybos pirmininką E. Steponą tel: 416-622-5896 arba į sekretorių P. Šturmą tel: 905-274-3529.

● ANAPILIO P-jos metinė šventė- rugsėjo mėn. 25 d., 3 val. p.p., P-jos salėje. Ta proga Mišias aukos vysk. Paulius Baltakis, OFM. Vaisių metų taip pat jis bus pagerbtas, minint vyskupavimo dešimtmetį, ir ilgametis šios Parapijos choro vadovas muz. Stasys Gailevičius, kuris dabar mini savo 90-tąjį gimtadienį.

● Toronto Vyrų Choras ARAS, pasibaigus atostogoms, pradėjo repetitijas š.m. rugsėjo mėn. 20 d., 7 val. v., PRISIKĖLIMO P-jos muzikos salėje. Choro valdyba maloniai kviečia naujus choristus įsijungti į ARO eiles.

● PRISIKĖLIMO P-jos vaikų ir jaunimo chorams vadovauja Dalia Viskontienė. Rugsėjo 25 d. pradėjo naują giedojimo sezoną ir repetitijas, kurios vyksta muzikos studijoje po 10:15 val. r. pamaldų.

● Pastatytas paminklas a.a. Kazimierui OTTO, kuris dirbo spaustuvininku Montrealyje, leidžiant laikraštį "Nepriklausoma Lietuva" ir, persikėlus į Toronto, eilę metų dirbo "Tėviškės Žiburių" spaustuviėje.

Paminklas pastatytas žmonos Veronikos ir šeimos pastangomis Šv. Jono Lietuvių Kapinėse, Mississauga, Ont.

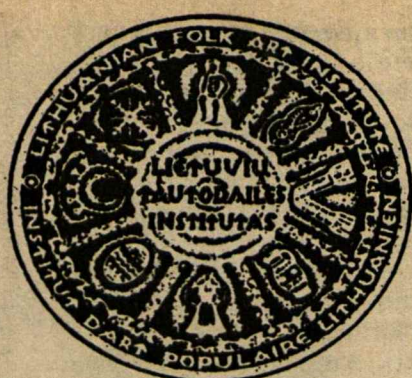
Paminklą pašventino kun. Jonas Staškus (Staškevičius), pagal kurio projektą tas paminklas ir buvo pagamintas.

KAUNO MEDICINOS AKADEMIJOJE SĖKMINGAI DIRBA IRENA LUKOŠEVIČIENĖ

Buvusi montrealietė, žinoma patyrusi socialinės rūpybos darbuotoja Irena Kemežytė-Lukoševičienė, kuri laiką persikėlusi į Toronto, daug laiko praleido Kaune, dėstydamą Kauno Medicinos Akademijoje. Į šią Akademiją primami konkurso tvarka, baigę medicinos mokyklas asmenys. Mokslas trunka 3,6 metus.

Mokymo programos sudarytos pagal vakariečių atitinkamų universitetų ir kolegijų programas, konsultuojant su Švedija, Danija, Škotija, Suomija ir Pasaulinės Sveikatos Apsaugos Organizacija, Islandija, JAV.

Gavusi magistro laipsnį savo srityje, Irena Lukoševičienė dėjo šeimos evoliucijos vystymosi ciklus, socialinės rūpybos teoriją ir praktiką. Jai pavyko užimponuoti ir sudominti studentes, kurios jau šią vasarą galėjo atlikti praktiką Danijoje ar Švedijoje.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS
INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS
GANANOQUE

Š.m. Lietuvių Tautodailės Instituto suvažiavimas, i Gananoque miestelį, - tautodailininkės Aldonos Veselkienės jaukų namą susirinko 25 Instituto narės - nariai, atsiveždami 70 įgaliojimų ir keletą svečių. Atstovės atvyko iš Toronto, New Yorko, Bostono, Philadelphia, Montrealio "Vaivorykštės".

Visiems atvykusiems reikėjo iškeliauti iš savo vietovių ankstyvą rytmetį, kuris pasirodė piltkšvas, o paskui ir lietučio padrekinatas. Vis dėlto, tamsieji debesys išsisklaidė, pragiedrėjo, o plačiame danguje debesys suputojo baltais kalnais ir kalneliais. Vėl gražaus rudenėlio pradžia, kur ne kur jau žymėjo raustelėjančios klevų šakelės ir rūsvejančios, tirštai geltonuojančios pakelių žolės, kaip ir tinka rugsėjui, kaip ir tinka kelionėms į LT Instituto suvažiavimus. O Institutas gyvuoja jau 17 metų!

Suvažiavimą atidarė Aldona Veselkienė ir pakvietė dail. ir lietuvių tautodailės tyrinėtoją, Antaną Tamošaitį supažindinti su kilimų ir gobelenų istorija.

A. Tamošaitis atkreipė dėmesį, kad kilimų menas yra vienas iš seniausių. Jų audimas vaizduojamas graikų antikinėse vazose dar prieš Kristaus gimimą, apie juos kalbama Senajame Testamente, o koptai Egipte jau 5-ame amžiuje prieš Kr., laidojant dėdavo įkapėse audinį, kuriame būdavo įtaustas mirusiojo atvaizdas gobeleno technika. Tais laikais visa eilė tautų jau kūrė savitus kilimus.

Palyginant, - Lietuvos žmonės kilimų neturėjo susikūrę. Vykstant 1925 m. kilimų parodai Paryžiuje, iš Lietuvos buvo nusiųsta namie austų lietuviškų

prijuosčių, kurios iš karto sukėlė savo originaliais raštais ir spalvomis didelį susidomėjimą. Kaimuose moterys gamindavo kilimus iš medžiagų atliekų - skiautelių, kurias suriškavo į mazgelius ir atausdavo staklėmis. A. Tamošaitis, per savo liaudies meno tyrinėjimo ir rinkimo anksčiau ekspedicijas tokių kilimėlių visai neieškodavo, o ir radęs - neimdavo.

Savo žodyje apžvelgęs gobelenų atsiradimą Prancūzijoje ir kilimų kaip puošmenos vartojimą kitose Europos valstybėse Viduramžių ir Renesanso laikotarpyje, prelegentas prisiminė, kaip jis pats panorė išmokyti gobelenų audimo technikos. Jis ir įvedė Lietuvon kilimų madą, skatindamas naudoti lietuvių liaudies dailės motyvus. Ažuolų Būdoje buvo pastatę stakles, pritraukę apie 50 jaunų audėjų, jas apmokė ir suruošė pirmąją Lietuvoje gobelenų parodą. Ta proga buvo atspausdintas ir katalogėlis.

Būtų buvę labai įdomu tokią kilimų istorijos apybraižą pamatyti ir skaidrėse. Iš tokios pionieriškos užuomazgos, ypač iškilus dail. Anastazijos Tamošaitienės gobelenų kūrimui, jau ir Lietuvoje atsirado eilė gobelenininkių-kų. Bet tai- gero pusdienio programa ir ne vienos dienos suvažiavimo rėmuose.

Buvo numatytas kitą dieną norinčioms - kilimų audimo seminaras, tačiau tik dviem narėm galint pasilikti, teko pasitenkinti tikrai kai kuriomis techniškomis mintimis po šios paskaitos, ir seminaras kitą dieną neįvyko. Gal kitą kartą.

Sklandžiai vyko skyrių veiklos pranešimai, iš kurių išryškėjo, kad nors ir dideliems projektams nebuvo užsimota, tačiau dalyvauta visoje eilėje parodų - savarankiškai, arba prisidedant prie pav., skautų dienų minėjimų, ypač Montrealyje. Jeigu būtų užsakymų kokiems nors įvykiams atžymėti, tai tuomet ir būtų didesnis paskatas sukurti stambesnius kilimus. Tikimasi, kad atsiras įvairių pasiūlymų.

Suvažiavimo dienotvarkė praėjo sklandžiai. Į Tarybą buvo aklamacijos būdu vėl išrinktas patyręs Tarybos pirmininkas inž. Albinas Paškevičius, sekretorė-

Birutė Nagienė.

LT valdybos pirminkin- Aldona Veselkienė, vicep.- dr. Angelė Kazlauskienė, sekret. Irena Meiklejoh, išdininke- Ieva Adomavičienė, specialieji projektams- Lilija Nakrošienė ir dail. Antanas Tamošaitis- kuratorium ir švietimo koordinatorium.

Vykdomajame komitete dirba gyvenančios Toronto narės: Irena Meiklejoh, Ieva Adomavičienė, Aldona Vaitonienė ir Lilija Nakrošienė, sekretore- E. Kerbelienė.

Mandatų komisijoje susirinkime buvo išrinktos A. Vaitonienė ir A. Kazanavičienė.

Visuotinė susirinkimą pravedė Aldona Veselkienė. Nariai Tylos minute prisiminė šio Instituto steigėją, dailininkę, tautodailininkę ir kilimų kūrėją a.a. Anastaziją Tamošaitienę.

Specialiai buvo pagerbtas ir įteiktas garbės nario žymuo ALBINUI PAŠKEVIČIUI, ilgas metus rūpestingai dirbusiam, paruošiant įvairius projektus ir palai- kant teisinį ryšį su Kanada vyriausybe, bei pravedant susirinkimus.

Kuratorius A. Tamošaitis pasveikino naująjį garbės narį ir padėkojo jam už visą įdėtą darbą, linkėdamas, kad jis ir toliau būtų savo priimtose pareigose.

Taip pat garbės nario žymuo buvo perduotas (susirinkime nedalyvavo) - VITALIUI MATULAIČIUI, pagerbiant jį už tautodailės

populiarinimą išeivijoje, ypač jaunimo tarpe ir už jo darbą, ekspedijuojant LT Instituto išleidžiamas knygas.

Susirinkimo metu dail. Antanas Tamošaitis papasakojo apie šiaudinukų meną ir galimybes surinkti apie juos dar daugiau medžiagos Lietuvoje, kur jis žada netrukus vykti ir praleisti ten ilgesnį laiką. Sužinojome, kad prieš 50 metų Lenkijoje buvo išleista knygtė apie Kupiškįje pagamintus šiaudinukus - Sodas, kurie būdavo įteikiami jaunavedžiams.

Suneštinių vaisių stalas, prisidedant ir pačiai šeiminkinei Aldonai Veselkieni, galėjo savo spalvomis ir įvairumu konkuruoti su bet koku "natiurmortu". Pasistiprinus ir dar pasidalinus įspūdžiais, diena greitai prabėgo.

Dalis atvykusiųjų, kurie dar ryžosi tik naktį grįžti namo, pajudėjo prie neper-toli esančio ežero, kur kuriasi jaunieji Linas ir Rasa Veselkos savo vasarvietę. Ten pasitiko sargybą einantis juodalvis šuo, kalvos ir jau kraunamas laužas. Prie jo, ypač gražiabalsai Rasai vedant ir Broniui Krokiui- jos tėvui- turavojant, visi išdrįso sudainuoti ne vieną dainą. O užbaigę "Lietuva, brangi" ir Lietuvos Himnų. Klonyje ir kalvose aidėjo ir skambėjo taip, lyg būtume buvę Lietuvoje.

Birutė Nagienė

NUSIŠYPSOKIME...

● Teisėjas: "Kaltinamasis, jūs sakote, kad buvote labai išsigandęs vogdamas pinigine?"

Kaltinamasis: "Taip, pone teisėjau, aš bijojau, kad ji gali būti tuščia".

● Teisėjas: "Liudininke, aš turiu perspėti, kad jūs turite sakyti tiksliai tai, ką savo akimis matėte, o ne tai, ką iš kitų žmonių girdėjote. Bet prieš tai, aš turiu keletą klausimų. Kada jūs gimėte?"

Liudininkas: "Nežinau, aš tai tik iš kitų žmonių girdėjau".

● Pagyvenusi moteris sako savo draugei: Aš taip džiaugiuosi, kad vakar pamečiau vieną svarą".

- Kodėl?,- klausia jos draugė.

- Jeigu būčiau turėjusi su savimi pinigine, būčiau pametusi dešimt svarų...

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000. dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis kapitalas neličiamas. Tik palūkanos gali būti skiriamos lietuviškai veiklai.

Sudarydami testamentus, prisiminkime Kanados lietuvių fondą (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais - aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Aukos siųsti: Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

Žinokime kad:

FONDO TIKSLAS - LIETUVYBĖS ISLAIKYMAS

ALTERNATYVINĖ GYDYMO KLINIKA
Bloor West Village

Gydomi ūmūs ir chroniški susirgimai. Pacientai priimami iš anksto susitarus tel: (416)-760-9445. Galima iškviesti į namus.

Darbo valandos: 9:30 r. - 8:00 val. v.

Gydytoja - naturopatė DANUTĖ TURČINSKIENĖ, 256 A Durie St., Toronto, Ont. M6S 3G3

DRESHER INSURANCE
BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Profesionaliam nekilnojamo turto įvertinimui prasome skambinti tel: 233-4446

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Dauginis - telefonai (416) 533-1121, (416) 822-7376
Lilija Pacevičienė - telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

FAX 533-1122

PARAMA
LIETUVIŲ
KREDITO
KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
5.00% už 90 dienų term. indėlius	už asmenines
5.50% už 6 mėnesių term. indėlius	paskolas nuo 7.75%
5.75% už 1 m. term. indėlius	už nekilnojamo turto
5.75% už 2 m. term. indėlius	paskolas (mortgages):
6.25% už 3 m. term. indėlius	su nekeičiamu
6.50% už 4 m. term. indėlius	nuošimčiu
6.50% už 5 m. term. indėlius	1 metų 8.00%
6.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	2 metų 8.75%
6.75% už 1 m. GIC invest. pažym.	3 metų 9.00%
7.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
7.75% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8.00% už 4 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuošimčiu
8.25% už 5 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 6.60%
3.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	(variable rate)
6.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
7.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
7.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8.00% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
8.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.75% už OHOSP (variable rate)	
3.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
3.75% kasd. pal. čekių	Asmeninės paskolas
sąsk. virš 10,000	duodame iki \$65,000 ir
2.50% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk.	mortgičius iki 75% įkainoto
(US dol. Sav. Acc.)	turto. Kitos paskolos: (Line
	of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

Kredito kortelė

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda. (Cumis & The Co-operators).

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai -

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 5.00%	Asmenines paskolas
180-364 d. term. ind. 5.50%	nuo 8.50%
1 metų term. indėlius 5.75%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 5.75%	nuo 8.50%
3 metų term. indėlius 6.25%	Nekiln. turto paskolas:
4 metų term. indėlius 6.50%	Su nekeičiamu nuošimčiu
5 metų term. indėlius 6.50%	1 metų 8.00%
1 metų GIC-mėn. palūk. 6.50%	2 metų 8.50%
1 metų GIC-met. palūk. 6.75%	3 metų 8.75%
2 metų GIC-met. palūk. 7.50%	Su keičiamu nuošimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 8.00%	1, 2 ir 3 metų 7.00%
4 metų GIC-met. palūk. 8.25%	
5 metų GIC-met. palūk. 8.50%	
RRSP, RRIF ir OHOSP 3.50%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 6.75%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 7.50%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 8.00%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 8.25%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 8.50%	
Taupomąją sąskaitą 3.25%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 3.75%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 1.75%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.50%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidos (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nėiname mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI per 56 milijonus dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

REQUIEM VINCUI
KAČERGIUI

Tas negailestingas likimas atskaito kiekvienam iš mūsų savo metų skaičių - ir pašaukia atgal pas save. Kitaip sakant, sugrįžtam atgalios - pas Kūrėją.

Štai, rugpjūčio 31 d., vėl susirinkome mes, Aušros Vartų Parapijos choristai, atgiedoti dar vieną REQUIEM. Šį kartą mūsų vyriausiojo amžiumi choristo - VINCO KAČERGIAUS laidotuvėms.

Čia norisi truputį ilgėliau sustoti ir apmąstyti šio Suvalkijos sūnaus tikrai ilgą ir daugialypį gyvenimą.

Gimė Vincas Kačergius netoli Marijampolės, Šunskų parapijoje, Tursučių kaime 1910 m.kovo mėn. 24 d., labai gausioje, net 14 vaikų, šeimoje.

Deja, Velionis nepaliko jokių dokumentų, pažymėjimų nei medalių iš savo labai margo ir sudėtingo gyvenimo. Kaip matysime toliau, Vincas buvo tikrai nemažai pasiekęs sporto, dainos, net ir literatūros baruose. Tik "post mortem" teko gerokai padirbėti, kol buvo surinkta bent apytikrių duomenų iš čia, Montrealyje gyvenančių jo bendraamžių, dar Lietuvoje Velionį pažinojusių tautiečių.

Taigi, galima tik apytikriai konstatuoti, jog Vincas Kačergius mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono Gimnazijoje tarpe 1922-1930 metų. Po to, metus studijavo Vytauto Didžiojo Universitete ir 1931-1933 m. baigė Karo Mokyklą Kaune. Savo jauniesniojo leitenanto stažą atliko Klaipėdoje KUNIGAIKŠČIO MARGIO 6-tame pulke, kur įsigijo vyr. leitenanto laipsnį. Klaipėdą atplėšus nuo Lietuvos 1939 m., V.Kačergius su visu pulku pasitraukė į Plunge, kur sulaukė I-ojo Sovietų antplūdžio.

Vincas Kačergius ypatingai buvo pasižymėjęs kaip visapusiškas sportininkas, laimėjęs keletą čempionatų. Ypač sėkmingai jis pasireiškė 1937 m. Tautinėje Olimpiadoje, laimėjęs keletą medalių lengvojoje atletikoje, plaukime ir šaudyme. Būdamas vienas iš geriausių šaulių, Lietuvos garbę gynė šaudymo komandos sudėtyje Šveicarijoje ir kitose valstybėse.

Pirmasis Vyrų Oktetas DLK Vytauto Klube 1949 m.

Vincas Kačergius iš prigimtios turėjo gerą, gilų, boso tembro balsą. Todėl jis buvo priimtas į ČIURLIONIO Ansamblių Lietuvoje. Pasitraukęs 1944 m.į Vokietiją, karui pasibaigus, dalyvauja vokalinio ansambliuose D.P.stovyklose.

Asmeniškai man teko Vincą Kačergių pirmą kartą susipažinti 1948 m., čia, Montrealyje, kai iš Kanados miškų, užbaigęs savo išpareigojimus, čia sugužėjome. Būdami aistringi lietuviškos dainos entuziastai, su muz. Aleksandru Piešina įsteigėme pirmąjį Montrealyje vyrų dainos vienetą - Oktetą. Aštuoneto tarpe buvome ir mudu - Vincas Kačergius ir čia rašantis. Iš tų pirmųjų oktetistų Montrealyje likome gyvi tik 2 - Albertas Rusinas ir aš pats. Vėliau, susiformavus dabartiniam Vyrų Oktetui, Vincas, dainavo ilgus metus, kiek sveikata leido. Tuo pačiu laiku jis dainavo pagrindiniu bosu ir Aušros Vartų Parapijos chore. Dainavo ir giedodavo jis beveik iki paskutinių savo gyvenimo metų. Nors ir sunkiai vaikščiodamas, vis dėlto, užkoptavo laiptais ant mūsų šventovės viškv. Tikrai jau visai pašlijus sveikatai, Vincas su dideliu skausmu atsiskyrė nuo savo pamylėtos lietuviškos dainos ir giesmės 1992 metais.

Atkūrus Montrealio Vyrų Chorą, Vincas jame dainavo keletą metų iki choro uždarymo 1987 m.

Vincas Kačergius mėgo taipgi rašinėti savo įspūdžius bei prisiminimus šiame laikraštyje, V. Justo

slapyvardžiu prisidengdamas. Jo rašiniai buvo būdingi savitu jumoru, sarkazmu bei stiliumi.

Buvo jis taipgi ir labai puikus humoristas ir kompanjonas. Ypač pasigėsimė mes jo asmeniškai sukurtą "Japonų Himno"...

Palydėjome Vincą Kačergių į Montrealio Cote des Neiges kapines, kur ilsisi jo anksčiau mirusi žmona. Simboliška, kad paskutines laidotuvių apeigas Velionui Vincui atliko taipgi marijampolietis, tą pačią gimnaziją lankęs kun. Kazimieras Ambrasas,

SJ., kaip ir čia rašantis. Prieš karstą nuleidžiant į duobę, prie jo išsiriavo šešių šaulių garbės sargyba. Paskutinius atsisveikinimo žodžius tarė Augustas Mylė Montrealio L.K.MINDAUGO Šaulių Kuopos vardu. Po to kalbėjo Juozas Šiaučiu-lis, Lietuvos Karių-Veteranų RAMOVE, Montrealio Skyriaus vardu.

Sol. Antanas Keblys įspūdingai pravedė tradicinį "Viešpaties Angelas" giedojimą. Karstui pamažu leidžiantis į duobę, Velionį Vincą Kačergių palydėjome į Amžinybę su Lietuvos Himnu... D.N.Baltrukonis

Iš kairės sėdi:

V. Kačergius,

V. Vanagas,

vadovas A. Piešina

ir B. Jaugelis.

Stovi:

B. Cibas,

L. Barauskas,

A. Rusinas,

B. Juras ir

D.N. Baltrukonis.

PADĖKA

A+ A

VINCAS-JUSTINAS KAČERGIUS

Palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse 1994 m. rugpjūčio mėn. 31 d. iš Aušros Vartų parapijos baznyčios Montrealyje.

Dėkojame klebonui kun. J. Aranauskui ir kun. K. Ambrasui už sukalbėjimą rožinio, sv. Mišių auką ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame sauliams ir kariškiams pagerbusiems savo draugą rožinio, sv. Mišių metu ir tartus atsisveikinimo žodžius kapinėse.

Dėkojame parapijos chorui ir jo vadovams A. Mickui ir sol. A. Kebliui už gražų giedojimą: "Viešpaties Angelą", "Marija, Marija" rožinio metu, giesmes sv. Mišių metu ir "Libera" - po ju.

Dėkojame už "Viešpaties Angelą", "Marija, Marija" ir Lietuvos Himno pagiedojimą kapinėse. Su dėkingumu -

pusseserė Elzbieta Sondienė,
Jūra, Dariukas, Dalia ir Rimvydas Sondas.

A + A

JULIJAI ŠVEIKAUSKIENEI

mirus,

mūsų tarnautoją Alverą KRASOWSKI su šeima,
Jos brolių ir kitus artimuosius nuoširdžiai
užjaučia

LITO Valdyba ir Komisijų nariai
bei tarnautojai

valstijos vidurinių mokyklų krepšinio ir tinklinio rinktinės. Ši jaunuolė gyvena vakariniame Čikagos priemiestyje Drovers Grove ir "Chicago Tribune" laikraščio buvo išrinkta geriausia praėjusių metų Illinois valstijos atlete. Reikia pažymėti, jog tokius titulus anksčiau yra gavę daugumoje tikrai vyrai sportininkai, bet šį kartą titulas atiteko lietuvių kilmės merginai. "Chicago Tribune" dienraštis daugiau negu puslapį šio didelio formato laikraščio, paskyrė šios sportininkės aprašymams ir nuotraukoms.

PAŠVENTINTAS KOPLYT-STULPIS TREMTINIAMS
PAGERBTI

Lietuvių Tautinėse Kapinėse prie Čikagos buvo pašventintas Julius ir Pranas Pakalkų lėšomis pastatytas didelis kopylstulpis, skirtas SIBIRO TREMTINIAMS PRISIMINTI. Kopylstulpio paminklinėje lentoje įrašyta "Sibiro Tremtiniamis Prisiminti. Daugiau kaip 300.000 lietuvių išvežta į Sibirą 1944-1953. Mūsų kančios- Dievui ir Lietuvai".

Čia vysk. P.Baltakis atnaujo Mišias ir pasakė ilgą pamokslą. Iškilmes pradėjo dr.L.Kriaučiūnas, o svečių tarpe buvo ALTO pirm. G.Lazauskas, Lietuvos Metropolitai, Vilniaus arkivyskupas A.J.Bačkis ir kt.

"LITUANICOS" DARBUOTOJAI MINIMI LIETUVOS SPAUDOJE

"Lietuvos Sporto" laikraščio vyr.redaktorius Bronus Čekanauskas š.m.birželio mėnesį su grupe Lietuvos futbolo darbuotojų lankėsi Čikagoje ir iš čia siuntė reportažus faksu apie pasaulio futbolo pirmenybes. Dažnai šiuose

pranešimuose jis užsimindavo ir apie "Lituanicos" Klubą bei jo darbuotojus. Baigdamas aprašymų seriją, jis pažymėjo: "Žinoma, kelionė nebūtų tokia įdomi ir turtinga be mūsų mielių čikagiečių Jono ir Irenos Žukauskių, Alfredo Kleinaičio, Alberto Glavinsko ir kolegų žurnalisto Eduardo Sulaičio".

MIRĖ RAŠYTOJAS
ČESLOVAS GRINCEVIČIUS

Sulaukęs 81 metus, Čikagoje mirė literatas, rašytojas Česlovas Grincevičius. VD Universitete 5 metus studijavo prancūzų ir slavų literatūras, pedagogiką ir teatro meną. Dirbo bibliotekininku.

Dėl karo pasitraukęs į Austriją, ten penkerius metus ypatingai daug dirbo V.Krėvės lietuvių gimnazijoje; į JAV atvyko 1951 m. Gausiai bendradarbiavo "Aiduose", "Drauge", "Eglutėje", "Atelityje". Pirmojo puslapio redaktoriumi "Draugo" dienraštyje išdirbo 10 metų ir dar iki 1992 m.redagavo Dyglių ir Spyglių skrypi. Parašė novelių 3 rinkinius. Kelios novelės buvo išverstos į anglų kalbą ir atspausdintos "The Marian" žurnale ir antologijoje "Lithuanian Writers in the West". R. Paskelbė dailiosios literatūros bibliografiją, talkininkavo Juozo Brazaičio raštų 6-ųjų tomų redagavime ir spaudai paruošė kelių autorių knygas.

Šalia viso to darbo jis buvo Pasaulio Lietuvių Archyvo direktorius ypatingu rūpesčiu daug ten dirbęs. Jo jumoras ir malonus būdas, jo darbštumas ilgai bus prisimenamas.

Velionio pelenai palaidoti Lietuvoje. b.n.

chicago

Ed. Šulaitis
REMIA LIETUVOS
NAŠLAIČIUS

"Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas rūpinasi našlaičiais tėvynėje. Dabartiniu metu jis globoja 219 tokių našlaičių, ne vien tik vaikus (iki 18 m. amžiaus), bet 8 iš jų jau yra studentai, o 4 - invalidai, kiek vyresnio amžiaus.

Čikagos ir kitų vietovių lietuviai yra labai jautrūs šiam reikalui ir vis daugiau tautiečių įsijungia į našlaičių rėmėjų eiles.

AKTYVI FILATELISTŲ
DRAUGIJA

Čikagoje veikia Filatelistų Draugija, kurios narių susirinkime birželio mėn. 9 d.buvo pagerbtas 80 m. amžiaus sulaukęs šios draugijos narys J.Masilionis. Apie jį plačiau kalbėjo susirinkimo pravedėjas, D-jos pirm. J.Variakojis. Buvo pranešta, kad liepos mėnesio viduryje išeis naujas šios Draugijos biuletenio numeris. Rudeniop- spalio

mėn.22-23 d.d. bus surengta metinė- jau 25-toji filatelijos paroda.

NEPAMIRŠO JONINIŲ

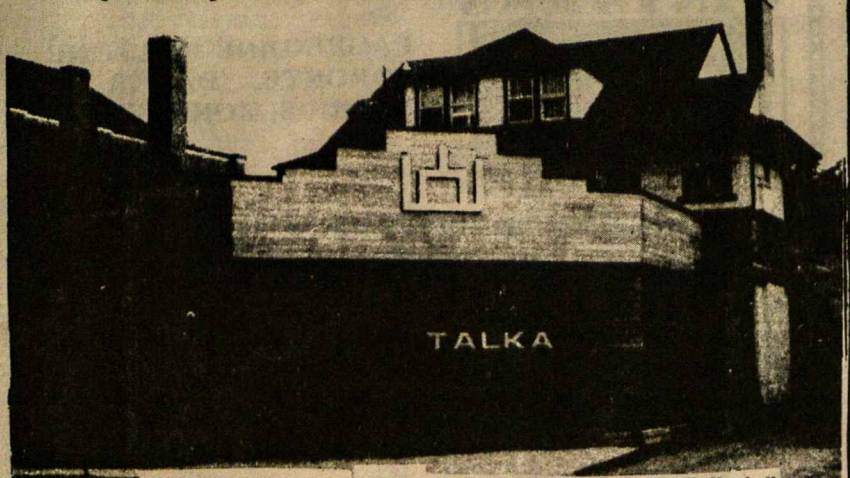
Čikagoje ir bendrai JAV valstijose Joninių šventė mažai švenčiama. Kiek žinoma, tik šaulių organizacija, palaikydama tradicijas, šią šventę rengia. Toks renginys vyko birželio 25 d. Šaulių Namuose. Čia grojo K.Ramanausko vadovaujamas orkestras, surengta vakarienė, dovanų paskirstymas ir kiti malonumai.

Kiek anksčiau, birželio 12 d. šiose patalpose vyko kita pramoga, pavadinta gegužine, surengta LIETUVOS AIDŲ Radio Valandėlės iniciatyva. Šią programą veda Bal.Brazdžionis, kuris vis dar tęsia savo darbą, nors ir mažėja rėmėjų būrys.

PASIŽYMĖJO LIETUVIŲ
KILMES SPORTININKĖ

Terri ŽEMAITIS pavardė jau ilgą laiką buvo motama Čikagos amerikiečių spaudoje, kaip vienos iš geresnių vidurinių mokyklų (gimnazijų) sportininkų. Ji buvo išrinkta į Illinois

VIENTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE,
IŠIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

"TALKA".LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6

TEL: 544-7125

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

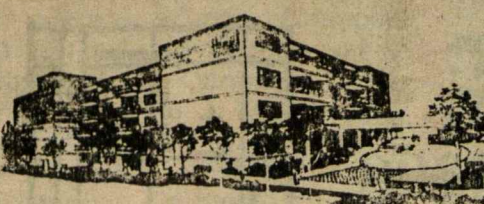
kasd. pal. čekių sask. iki...4.00%,
santaukas 2.50%
kasd.pal.taupymo s-ta .. 2.00%
90 dienų indėlius 5.50%
1 m. term. indėlius 7.00%
1 m. term.ind.mėn.pal. 6.50%
3 m. term.indėlius 7.50%
5 m. term. ind. 8.00%
RRSP ir RRIF (pensijos)...3.00%
RRSP ir RRIF 1 m. 7.00%
RRSP ir RRIF ind. 3 m. .. 7.50%
RRSP ir RRIF ind. 5 m. .. 8.00%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas ... 12.00%
nekiln. turto pask. 1 m....9.25
nekiln.turto pask. 2 m. .. 12.75%

Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

Hamilton & District
Senior Citizens'
HOME
RAMBYNAS INC.
#206-1880 Main St.
West. Hamilton, Ont.
L8S 4P8

IŠNUOMOJAMI

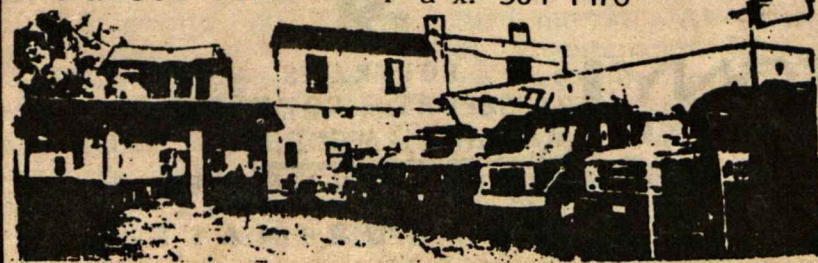
vieno miegamojo butai RAMBYNE, Hamiltono vakarinėje dalyje. Kreiptis į ADMINISTRACIJĄ.
Tel: (905) 526-8281.

GUY
RICHARD
ROOFER - COUVREUR

7725 GEORGE STR., LASALLE, QUE. H8P 1C5
Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogdengys
GUY RICHARD,kuris jau seniai aptarnauja lietuvius.
Darbas garantuotas,ir prieinamomis kainomis.

Tel: 364 1470

Fax: 364 1470

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F.Wilson & Sons Inc.
123Maple Blvd,5784 VerdunAve
Chateauguy,Que., Verdun,Que.
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

Modernios Kopyčios

MIRUSIEJI:

• JULIJA ŠVEIKAUSKIE
NĖ-AVYŽIŪTĖ, 82 m. am-
žiaus, mirė rugsėjo mėn.
7 d., Montreal General
ligoninėje.

Liko duktė Elvyra ir
sūnus Algirdas, du vaikai-
čiai, sesuo Agnė ir kiti
artimieji.

Palaidota iš Aušros
Vartų P-jos Notre Dame
des Neiges kapinėse.

• BERTHA BALČIŪNIENĖ
- JUZAVIČIŪTĖ, 88 m.
amžiaus, mirė rugsėjo mėn.
8 d. Slaugos Namuose Ville
Emard.

Liko sūnus Stanley,
sesuo Regina su šeimomis,
ir vaikaitis.

Palaidota iš Aušros
Vartų P-jos Notre Dame
des Neiges kapinėse.

• JUOZAS PAKULIS, 87
m. amžiaus, neseniai per-
sikėlęs su žmona į Torontą
mirė š. m. rugsėjo mėn.
14 d.

Liko žmona Magdalena,
duktė Silvija su šeima, vai-
kaitė Daiva su šeima se-
suo Zosė Lietuvoje ir bro-
lis Kazimieras JAV-se.

Gedulinės pamaldos
vyks ir Montrealyje, AV
P-jos bažnyčioje rugsėjo
24 d., 11 val.

• KAZIMIERA MIKALAJŪ-
NIENĖ- VENCKUTĖ, 81
m. amžiaus, buvusi montre-
alietė, išgūlėjusi 2 mėn. ligo-
ninėje, mirė Kalifornijoje.

Užuoja mirusiųjų
artimiesiems.

• A.a. Onos Mylienės at-
minimui, Ignas Petrauskas
aukoko laikraščiai "Nepri-
klausoma Lietuva" \$25.
Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

• A.a. Adolfo Jurjono at-
minimui, duktė REGINA,
žmona LEONA laikraščiai
"Nepriklausoma Lietuva"
aukoka \$50.
Nuoširdžiai dėkojame! "NL"

PAGERBTAS LIETUVIS,
DIRBANTIS KANADOS
KARIUMENĖJE

"Nepriklausomos Lietuvos"
redakcija gavo tokio tur-
nio laišką:

"The Army would like to
bring to your attention an
honour bestowed upon the
son of a member of your
community that may be
of interest to your readers.

Major Laisvydas K. Bar-
sauskas, the son of the
late Mr. Albinas Barsaus-
kas and Mrs. Stase Bar-
sauskas of La Salle, Qué-
bec, has been awarded the
"Canada 125 Medal" by
the Governor General of
Canada, His Excellency
The Right Honourable Ra-
mon J. Hnatyshyn.

The "Canada 125 Medal"
is a national honour that
was created in 1992 to
commemorate the 125
Anniversary of Canadian
Confederation. It is awar-

ded to those persons who
have made significant con-
tribution to Canada, to
their community, or to
their fellow Canadians.
The decoration is a remi-
niscence of the values of
service, individual respect,
and community effort on
which Canada was built
and on which its quality
of life always depend. A
photocopy of this medal
citation is enclosed.

Major Barsauskas is pre-
sently serving in the Ar-
mour School at the Com-
bat Training Centre at
Canadian Forces Base Ga-
getown, New Brunswick.
He, with his wife Linda
(nee Gudas) and their three
daughters, reside near Fre-
dericton, New Brunswick.

Yours Truly, J.M.
Lanthier, Captain for Com-
mandant.

Armour School Combat
Training Centre, Canadian
Forces Base Gagetown,
Oronecto, NB EOG 2PO
5000-1 (OC Tac), 9 of Sep-
tember, 1994.

Pažymėtina, kad nereikėjo
keisti nei savo sunkokai
ištariamam kitataučiui
varo, nei pavardės, kad
būtų įvertintas.
Sveikiname!

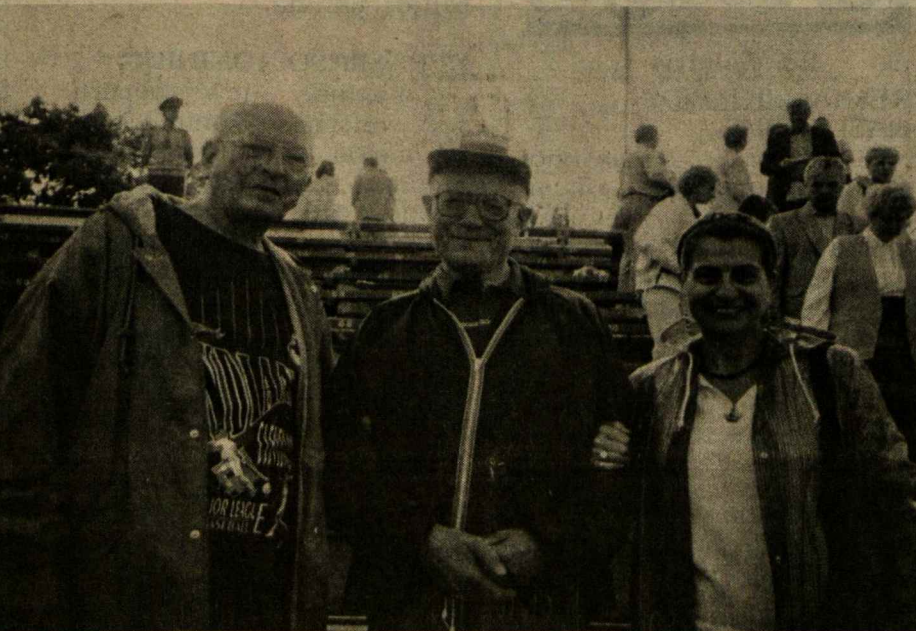
• Norintieji PERSIUŠTI
greitai ir garantuotai
PINIGUS į LIETUVĄ gali
tai atlikti per Leoną BA-
LAISĮ, tel:366-8259.

Už patarnavimą imama
4% nuo sumos ir \$15(Can)
už pristatymą į namus.

MAJORAS LAISVYDAS K. BARŠAUSKAS

Netikėtai š.m. Dainų lentėje Lietuvoje susitikę montre-
aliečiai Vytautas ir Marija Sabaliai su kun. St. Šileika, SDB,
Vilniuje.

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ,

Mes su malonumu teiksime aukščiausios rūšies
patarnavimą, todėl prašome ir toliau naudotis mū-
sų paslaugomis. Laukiame Jūsų telefono, jeigu no-
rite, kad siuntiniai būtų paimti iš Jūsų namų.

Siuntiniai priimami, kaip ir anksčiau, TREČIA-
DIENIAIS, nuo 9 val. r. iki 7 val. v.

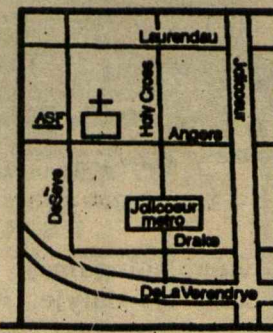
Kaina \$5.10 už kg. Siuntiniai pristatomi tiesiog
į namus. Nėra maksimumo svorio. Minimumas -
2 kg. arba \$10.

SKAMBINKITE INFOR-
MACIJOS IR APTAR-
NAVIMO REIKALAIŠ
BET KADA - 7 DIENAS.

TEL: 937-9898

1450 rue DE SEVE,
MONTREAL H4E 2A7

Vytas Gruodis, Jr.

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų palų
- * Saugojimas vasaros laikui (storage)
- * Talsai ir remodiliuojami
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
Suite 500 A
Montreal, P.Q., H3A 2G6

Telefonai:
844-7307 ir 288-9646

PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARRIAGE - WEDDINGS
5220 ch. QUEEN MARY Rd.

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel: 481-6608

LITAS

MONTREALIŲ LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE St. Montreal, Que. H4E 2A8
Tel: 766-5827; 766-5830

FAX: 514-766-1349.

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

AKTYVAS virš \$29,000,000

REZERVAS virš \$2,000,000

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.	6.50%	Taupymo - special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	7.25%	Taupymo - su gyv. dr.	1.25%
Certifikatus 3 m.	7.75%	Taupymo - kasdienines	1.50%
Term. indėlius:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	5.50%	RRIF-RRSP - 1 m.term.	6.50%
180 d. - 364 d.	5.50%	RRIF-RRSP - 2 m.term.	7.25%
120 d. - 179 d.	4.75%	RRIF-RRSP - 3 m.term.	7.75%
60 d. - 119 d.	4.75%	RRIF-RRSP - taup.	2.00%
30 d. - 59 d.	4.25%		

IMA UŽ:

Neklin. turto:		asmenines - nuo	8.00%
1 metų	8.25%		
2 metų	9.25%		
3 metų	9.50%		

Informacija apie naujausias palūkanas "Lito"

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

Gerbiamieji skaitytojai, - kite, ar atsiskaitėte už
grįžę iš atostogų patikrin- prenumeratą. Dėkojame! "NL"

• Laikraščius iš Lietuvos:
"Lietuvos Aida", "Diena",
"Lietuvos Rytas", "Gimtąjį
Kraštą" galima gauti ADA-
MONIS INSURANCE AGEN-
CY Inc. istaigoje. Yra pra-
šoma paimti iš karto tik
po vieną numerį bet kurio
laikraščio.

Laikraštį užsiprenumeruo-
ti dabar labai paprasta:
Prenumeratos nurodytos
laikraščiuose USA doleriais.
Pinigus pasiūsti išpirkus
Banko "Money order".
P. Adamonis

GAUTOS AUKOS "VAIKO TĖVIŠKĖS NAMAMS"

A.a. Onos Vilėniskienės-
Stankūnaitės atminimui -
L.K. Moterų D-ja - \$25.-

A.a. Vinco Kačergio atmi-
nimui - E.V. Kerbeliai -
\$20; D.B. Staškevičiai -
\$20.

A.a. Julijos Šveikauskienės
atminimui - D.B. Staškevi-
čiai - \$20.

A.a. Juozo Pakulio atmini-
mui - G. Kudžmienė 20.

Maurice Electric Lites

Entrepreneur Electrical
Electricien Contractor

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS

102A Allion
LASALLE, Que, H8P 2C5

TEL: 366-5484

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI · AUTOMOBILIAI · PREKYBA · ATSAKOMYBĖ
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.L.B, DONNA SVRAKA A.L.B.

PETRAS ADAMONIS C.L.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

GINTARAS

EXPRESS

PAGRINDINĖ RAŠTINĖ
TORONTE, DABAR -
SKYRIUS MONTREALYJE!

PATARNAVIMAI IR SIUNTINIAI Į LIETUVĄ:

- * Reguliarus, greitas siuntinių pristatymas lėktuvu
kas antrą savaitę, neriboto svorio ir sudėties siun-
ta kainuoja \$6.- už kilogramą; priedo mokestis už
pristatymą į namus.
- * Siuntinių pristatymas laivu, kas antrą savaitę
\$8.- už kubinę pėdą; priedo mokestis už pristaty-
mą į namus;
- * Greitas ir patikimas pinigų pervedimas į Lietuvą,
Pinigai perduodami asmeniškai gavėjui Kanados
ar Amerikos doleriais. Komisos - 5%; priedo už
pristatymą į namus.
- * Maisto ir dovanų siunta
Šešių rūšių siuntiniai pristatomi lėktuvu per 10
dienų.

Visi patarnavimai yra pilnai garantuoti ir ap-
drausti. Montrealio raštinė: Maris KEMZANS,
(arba Jacqueline), 1625 Duff Court #412, Lachine,
P.Q. H8S 1E5; Tel: (514) 637-9495.

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUMU, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas - Mike OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que. H2A 2A5
Tel: 721-9496; res. 729-2446

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon
Dantų gydytojas-Chirurgas
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LASALLE, Qué.
H8P 1N5; tel:364-4658

Dr. MICHEL HUYNH
Dantų Gydytojas-Chirurgas
Dantų dr. J. MALIŠKOS būrų
1440 St. Catharine St., W.
Suite 701 Tel: 866-9297
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Advokatas ROMAS IŠGANAITIS

822 Ile de France, St. LAMBERT, Que, J4S 1T7,
tel: 465-1538

8606 Central str., kamb. 205, LASALLE, Que, H8P 1N5,
tel: 364-4282

Notarė RŪTA POCAUSKAS - RUDINSKAS

L.L.L. D.D.N.
1155 rue Metcalfe, Suite 1143,
SUN LIFE BUILDING
Montreal, Québec, H3B 2V6
Tel: 871-1430; Fax: 871-1784